Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302 Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036 УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XC. Ч. 156. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 18-го СЕРПНЯ 1983 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, AUGUST 18, 1983. No. 156. VOL. XC.

УОКЦ відкрив бюро суспільної служби

З днем 1-го серпня Український Освітньо-Культурний Центр відкрив у власному приміщенні, при 700 Сідар ровд, бюро Українсько-Американської Суспільної Служби, яке існує як легальна установа для добра української громади Філядельфії і околиць.

До заснowання такої установи довели дві головні причини, а саме, конечність ведення суспільної праці у виключно професійних рамках, та можливість набуття урядових фондів на ту ціль, з якої українська громада до цієї пори не користала. Українсько-Американська Суспільна Служба буде працювати для старших віком громадян, для бідних та тих дітей, які находяться в різних проблематичних ситуаціях.

При цій Установі існує також бюро спрямовань, яке тримає зв'язок і співпрацює з такими державними програмами, як: велфер, соціальне забезпечення, медікер, медікейд, та „Віста", як також з українськими добродійними й харитативними організаціями та різними установами й банками. Канцелярією суспільної Служби завідують Христина Черник і Марія Тастинчак, професійні сили, які працюють і мають досвід у цій ділянці. В місяці серпні бюро відкрите кожної середи і п'ятниці від год. 9-ої до 5-ої, а у вересні — п'ять днів на тиждень. За дальшими інформаціями слід звертатися на число телефону 663-0707.

Вийшла книжка „Аннали Лемківщини", ч. 3

Ню Йорк, Н. Й. — Тут Фундація Дослідження Лемківщини видала 256-сторінкову книжку в твердій обгортці п.з. „Аннали Лемківщини", ч. 3. Редактором цієї книжки є Іван Гвозда, він зробив колекцію матеріялів до неї і її опрацював. Крім нього над книжкою ще працювала Рада редакторів в складі: Стефан Бабяк, Михайло Черешньовський, Микола Дупляк (співредактор) Іван Лико та Мирон Мицьо.

Зміст цих анналів розподіляється на сім розділів: І. Статті, II. Спогади, III. Документи, IV. Бібліографія, V. Листи, VI. Меценати та VII. Зісумаризування головних статтей англійською мовою.

Автори цих статтей це: І. Гвозда, М. Дупляк, І. Лико, Юліян Тарнович, Василь Хомик, о. О. Пристак, А.С., К.К., Богдан Струмінський, М. Кожушко, М. Шумада, В. Назарук, О. Волинець, Степан Демчук, Януш Капуськік, Кристина Щепанська, Божена Зелінська, та М. Мицьо.

„Аннали Лемківщини", ч. 3 — в ціні 15-ти долярів можна отримати, звернувшись на адресу: The Lemko Research Foundation, P.O. Box 651, Cooper Station, New York, N.Y. 10276.

Танцюристи і солістка виступлять на Союзівці

Катря Оранська-Петик.

Танцюристи Нуся Мартинюк і Картер МекАдамс.

Союзівка. — Наближається субота, 20-го серпня, — день, в який на оселі УНС відбудеться незвичайний вечір, що почнеться в 8:30 год. вечора в залі „Веселка". Виступатимуть танцюристи модерного танцю, Нуся Мартинюк і Картер МекАдамс, професійні танцюристи, що танцюють на американських сценах.

Крім них, виступить співачка Катря Оранська-Петик, акомпаньюватиме їй Юрій Фурда. А потім, починаючи від год. 10-ої вечора, забава, на якій гості танцюватимуть під звуки оркестри „Водограй".

У п'ятницю, 19-го серпня, та ж сама оркестра гратиме на забаві, що почнеться в год. 8:30 вечора.

В неділю, 21-го серпня, — мистецька виставка картин Ірени Гомотюк-Зєлик.

Появилась стаття про мовне питання Канади

Міссуля, Ма. (ОУПС — УІБ). — В міжнародному журналі „Соціолінгвістика", що його видає місцевий університет під редакцією проф. Дж. Дрісена, надруковано в числі 14/1 за 1983 рік статтю проф. Ярослава Рудницького п.н. „Соціолінгвістичні аспекти нової канадської Конституції з 1982 року".

Обговоривши справу конституційного визнання двох офіційних мов, англійської та французької, що повністю забезпечені конституційною Хартією Прав і Вольностей Канади, автор обговорює недоліки її у відношенні до неофіційних мов країни й закінчує статтю пропозицією визнання „обласних мов" згідно з своїми рекомендаціями з першого тому Рапорту Королівської Комісії з 1967 року та й пізніших меморандумів Конституційній комісії та урядові Канади.

В цьому ж числі „Соціолінгвістики" надруковано теж резюме доповіді проф. Я.Рудницького про „Лінгвіцид у протиставі до геноциду й голокосту", яку в його заступстві виголосив д-р А. Вільхер на першому міжнародному конгресі голокосту в Тель Авіві в 1982 році.

Журнал „Соціолінгвістика" можна виписувати від університету Монтани, Міссуля, Ма. 59812.

Р. РЕҐЕН ОБОРОНЯВ ПОЛІТИКУ ЗСА

Ню Орлінс. — Президент Роналд Реґен, виступаючи на конвенції ветеранів закордонних війн, яка розпочалася тут у понеділок, 15-го серпня і триватиме до суботи, 20-го серпня включно, сильно і ефектовно обороняв внутрішню і зовнішню політику своєї Адміністрації з наголошенням політики в Центральній Америці, які, на думку Президента, розвиваються в напрямі замирення, а не військової конфронтації, як це передбачали критики і несовісні інформатори, які за сторінками преси та через інші засоби масової інформації намагалися створити опінію воєнного стану в тій частині світу.

Президент, по дорозі на короткі вакації до Каліфорнії, з розмислом зупинився в Ню Орлінсі, Ла., хоч це вимагало від нього додаткових зусиль і додаткових 2,000 миль їзди літаком, щоб зустрінутись з ветеранами, які може чи найбільше розуміють і підтримують теперішні потягнення Уряду в Центральній Америці і цілому світі для зупинення і поширення впливів комунізму в західній гемісфері.

„Ми підтримуємо в Центральній Америці демократію, економічні реформи і права людини", — заявив Р. Реґен численним делегатам які тепло вітали свого Президента оплесками і вставанням з місць.

З'ясовуючи теперішні заходи Уряду ЗСА в Центральній Америці, президент Реґен, заявив, що він особисто і члени його кабінету нічого не виключають: в гру входить все — переговори з легальними урядами і рухами спротиву, господарські реформи, зокрема розподіл землі великих землевласників між бідними селянами, допомога ЗСА для росту економіки тамошніх країн, яка дала б кращі вигляди для життя місцевого населення, „але ми гостро виступатимемо проти поширення комунізму в тій частині світу і проти гегемонії будь-якої комуністичної держави, Совєтського Союзу, Куби, Нікарагуа чи іншої", — підкреслено заявив Реґен. На його думку Америка має тепер добре опрацьований плян оборони ЗСА і вільного світу і „ми не маємо чого вибачатись ні перед ким за наші потягнення, якщо вони є подумані для оборони нашої і наших друзів свободи і незалежности".

Крім президента Р. Реґена на конвенції виступав також один з ефективних демократичних кандидатів на президента, колишній військовик і астронавт, а тепер сенатор з Огайо Джан Ґленн. Він не атакував Президента безпосередньо, але тільки підкреслив важливість повалення урядового намагання обмежити бюджет допомоги для ветеранів і врятування для ветеранської адміністрації майже мільйона доларів. У деяких випадках Ґленн звучав як сам Реґен, але вимагав від альянтів ЗСА, щоб вони докладали максимум зусиль для своєї власної оборони і охорони перед наступом комунізму.

З Ню Орлінсу Р. Реґен поїхав на вакації до Каліфорнії і прибуде до Вашінгтону аж 5-го вересня після свята Дня Праці.

Мондейл і Ґленн ведуть перед серед демократичних кандидатів

Вашінгтон. — Змагання за першість серед шістьох демократичних кандидатів на президента набирають на силі. Крім того, вже починає бути видно, що двох кандидатів — колишній віцепрезидент Волтер Мондейл і сенатор Джан Ґленн — висуваються на передове місце і фактично між ними тепер ведеться бій за першенство.

Сенатори Ґері Ґарт з Колорадо, Ернест Голлінґс з Південної Кароляйни і Алан Кренстон з Каліфорнії, як також колишній губернатор Фльориди Рубін Еск'ю, напевно так скоро не зрезиґнують зі своїх амбіцій і стоятимуть у змаганні принаймні перших три місяці у передвиборчій кампанії, але після передвиборів в Ню Гемпшир і Айові хто знає скільки їх залишиться ще в „ряді", тимбільше, що передвиборча кампанія вимагає не тільки багато зусиль зі сторони самого кандидата, але величезних фінансових засобів і доброго помічного апарату, — кажуть політичні спостерігачі, які почали тепер уважніше слідкувати за розвитком подій в Демократичній і Республіканській партіях.

Клей Ф. Річардс з агентства ЮПІ пише, що вже сьогодні можна помітити, що розумніші філянтропи, тобто потенційні жертводавці на передвиборчу кампанію, почали скеровувати свої фонди на адресу Мондейла і Ґленна. Ґ. Голлінґс і Р. Еск'ю фактично навіть ще добре не розвинули кампаній, а поінформовані кола говорять, що вони приглядаються до розвитку подій і може вже в перших днях справжньої кампанії зрезиґнують і почнуть підтримувати одного з потенційних кандидатів на президента. Жадний із згаданих не переступив в крайовому опиті п'ять відсотків, а це не ворожить нічого доброго. Сен. А. Кренстон концентрує свою кампанію виключно на соціальних питаннях і замороженні нуклеарної зброї, але і він не перейшов 10 відсотків в опитах. Очевидно, — пише згаданий кореспондент, — рішення Американської федерації праці, Конгресу індустріяльних робітників, найбільшої американської профспілки, підтримувати у виборах В. Мондейла, було серйозним ударом по таборі Кренстона.

Інші політичні аналітики кажуть, що президент АФЛ — КІО Лейн Кіркленд ніколи не бувби згодився на пересунення речення підтримки кандидата на президента, якщо б він не знав, що Мондейл отримає принаймні дві треті голосів делегатів на конвенції Демократичної партії. Деякі демократи думають однак, що Дж. Ґленн переможе у виборах президента Роналда Реґена, якщо він рішиться кандидувати. Мондейл натомість має за собою демократичну машину і більше грошей на передвиборчу кампанію, що є дуже важливим фактором в американському способі переведення виборів.

Визнають недотягнення в конструкції

Джерзі Сіті, Н.Дж. — Офіційні особи залізниці ПАТ признали, що допустилися „повної нерозсудливости" в подіях, що привели тут на станції Джорнал Сквер до обвалення 50-тонної частини бетонної стелі у понеділок, 8-го серпня, вбивши двох, а поранивши вісьмох людей. Сталося не бажаних змін в часі, коли робітники почали перевіряти стелю, яка осіла ще в квітні ц.р.

Станція Джорнал Сквер має бути відкрита десь за тиждень, хоча слідство про причини обвалення всього вона відбуватиметься ще кілька місяців. В цій катастрофі, як відомо, з двох убитих один 36-річний українець Йосип Ґалевич, водій потягів лінії ПАТ.

СИТУАЦІЯ В ПОЛЬЩІ ЗНОВУ НАПРУЖЕНА

Варшава, Польща. — У зв'язку з новими зарядженнями уряду і реґуляміном праці для індустріяльних робітників, опублікованих в урядовій пресі, і дальшими утисками прихильників заборoненої, але все ще активної у підпіллі робітничої профспілки „Солідарність", загальна ситуація в Польській Народній Республіці знову погіршилася.

Лідер цієї забороненої профспілки Лех Валенса заявив 15-го серпня ц.р., що польське робітництво є готове розпочати спершу сповільнення праці, а потім, якщо зайде для цього потреба, довший страйк без огляду на те, чи уряд прем'єра Войцеха Ярузельського буде згідний з тим чи ні. Валенса дав урядові один тиждень часу до надуми і запропонував, щоб представники уряду відновили переговори з представництвом „Солідарности". Речники уряду після того заявили, що вони поважно застановлятимуться над пропозицією розмов з представниками робітництва, але ніколи не погодяться на відновлення розмов з „Солідарністю", яка в їхньому понятті не існує. „Я думаю, що ми говоритимемо з робітниками Ґданську, — заявив віцепрем'єр Мечислав Раковскі, — але не з Валенсою чи його підпільними спільниками".

Раковскі опублікував свою відповідь в газеті „Трибуна Люду", яка являється офіційним органом комуністичної партії, підкреслюючи, що Л. Валенса не має нічого нового до сказання, не має нових ідей, не „вирів" на крайового лідера і в цьому полягає його трагедія. „Трибуна Люду" при тому відновила атаки на „деякі церковні інституції", які, на її думку все ще дають підтримку підпільній „Солідарності".

Вміжчасі у Ченстохові на Ясній Горі відбувся масовий відпуст вірних і закордонні кореспонденти, які були присутні на цьому, мали нагоду переконатись, що польський нарід все ще підтримує змагання „Солідарности". Численні колони несли не тільки великі написи з гаслами „Солідарности", але також портрети Валенси і інших підпільних діячів забороненої профспілки. Деякі вірні голосно домагалися від уряду відновлення переговорів з Л. Валенсою і привернення усіх прав для „Солідарности". Більшість учасників у Ченстохові становили цим разом молоді люди. Присутні не тільки згадали покійного примаса Польської Римо-Католицької Церкви Стефана Вишинського, але також усіх тих, які за свої переконання ще й досі перебувають у в'язницях. „Бути вільним не є жадними привілеями уряду для народу, — заявив списком Збіґнєв Крашевскі, головний целебрант у Ченстохові, — але нашим законним, даним нам Богом, правом польського народу".

Офіційна преса і засоби масової інформації цілкови то зіґнорували черговий відпуст кільканадцятьох тисяч поляків до Ченстохови, але за це він знайшов широкий відгомін у вільному світі.

В АМЕРИЦІ

У ПОНЕДІЛОК, 15—ГО серпня дев'ять демократичних сенаторів відлетіли до Совєтського Союзу, де вони плянують зустрінутись з багатьма совєтськими офіційними речниками, а також з генеральним секретарем ЦК КПСС і головою Президії Верховної Ради СССР Юрієм Андроповим. Групу сенаторів очолює сенатор Клейборн Пелл з Ровд Айленду, член сенатської Комісії закордонних зв'язків. На протязі 16-ох днів перебування в СССР американські парляментаристи плянують передискутувати із совєтськими речниками справи редукції озброєння і підписання нового договору про редукцію міжконтинентальної нуклеарної зброї, пошанування прав людини і пожвавлення торговельних зв'язків між СССР і ЗСА. В подорожі, крім вже згаданих, беруть участь ще такі сенатори: Дон Рігл з Мишиґену, Дел Бамперс з Арканзо, Пол Сербейнс з Меріленду, Патрик Ліґі з Вермонту, Рассел Лонґ з Луїзіяни, Говард Меценбаум з Огайо, Джім Сассер з Теннессі і Денніс ДеКонсіні з Арізони.

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ все ще настоює на побаченні із совєтським 16-річним юнаком Андреєм Бережковим, сином першого секретаря совєтської амбасади у Вашінгтоні, який написав листа до президента Роналда Реґена, та до преси, що він хоче залишитися в ЗСА. Речник Департаменту Ален Ромберґ заявив, що це є, мовляв, „наше право, ставити таку вимогу і речники Департаменту консультувались у цій справі з правниками. Ми продовжуємо розмови у цій справі, — заявив Ромберґ, — і відбули довшу розмову з радником совєтського посольства Олеґом Соколовим". Очевидно, совєтська сторона відмовляє права американцям вмішуватись у внутрішні справи амбасади кажучи, що лист А. Бережкова був „фальшивкою" Американського Центрального Розвідчого Управління.

КРАЙОВА СЛУЖБА здоров'я і статистичне бюро повідомили, що американські громадяни рідше тепер відвідують лікарів, а причиною занедбання здоров'я напевно є матеріяльна сторінка, зокрема погіршення економічного стану, безробіття і інфляція. В 1975 році пересічно громадяни ЗСА відвідували лікарів п'ять або більше разів в році; тепер це число відвідин зменшилось до трьох-чотирьох разів. До катеґорії осіб, які найбільше занедбують своє здоров'я належать особи середнього і старшого віку. Перші з причини недбальства, другі з браку грошей. Найкраще забезпечені медично малі діти і матері в тяжі, бо для них існує багато безплатних медичних центрів.

ТРОПІЧНИЙ ГУРАҐАН „Алісія", перший того року сторм в цьому році, сформувався в Мексиканському заливі і прямує до побережжя Тексасу. Сила вітру згаданого гураґану покищо тільки 45 миль на годину, але метеорологи не виключають, що вітер прибиратиме на силі, як сторм наближатиметься до берегів затоки.

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА КРИТИКУ в Палаті Репрезентантів, президент Роналд Реґен продовжує підтримувати діяльність Сі-Ай-Ей, сильно розвинену під час його каденції на становищі Президента ЗСА. Як відомо, у 1970-их роках деякі ліберальні політики намагалися дискредитувати і підірвати престиж цієї важливої служби, але з приходом до влади Р. Реґена ця діяльність була знову поновлена. Тепер Сі-Ай-Ей за відомом і апробатою Уряду, підтримує в Гондурасі 10,000 антикомуністичних повстанців, метою яких є усунути від влади прокомуністичних і промосковських сандиністів і створити в Нікарагуа демократичний уряд. Директор Сі-Ай-Ей Вілліям Кейсі заявив, що операціями в Центральній Америці керують спеціальні відділи з відділу міжнародних справ, які належать до найкраще вишколених службовців у світі.

ФРАНЦІЯ ПОДЕНЕРВОВАНА НАТИКСОМ ЗСА У СПРАВІ ЧАДУ

Гіссен Габре

Париж, Франція. — Президент Франції Франсуа Міттеран в поденервованому заявив кореспондентам, що американське пригадування про обов'язки Франції у Чаді, колишній французькій колонії яку тепер „роздирають" внутрішні міжусобиці, що їх зручно використовує лівійський диктатор полковник Муаммар Каддафі, дещо перебільшені і надокучливі. При тому Міттеран пригадав, що Франція не конче мусить погоджуватися з Урядом З'єдиних Стейтів Америки, який від років веде тиху війну з Лівією, а Франція, навпаки, веде дружні торговельні зв'язки і втримує дипломатичні зносини.

На запитання кореспондентів, чому Франція всеж таки вислала свої військові частини до Чаду, Міттеран вияснив, що збільшення військового континґенту не означає ще конечно поширення війни в тій країні, а радше треба це розуміти як тиск Парижу на Каддафі, якого французький уряд хоче спонукати до переговорів і до мирної розв'язки чадського питання. З тією метою до Тріполі, столиці Лівії, виїхала вже раніше спеціяльна урядова місія з шістьох французьких дипломатів, які хоч не мають ще покищо великих успіхів у переговорах, а Каддафі продовжує висилати вояків і зброю до Чаду, все таки його речники зустрічаються з французами з метою знайти переломовий пунк у переговорах і закінчити цю тяжку і коштовну війну, яка коштує також ЗСА грубі мільйони долярів.

В окремому інтерв'ю, опублікованому у французькій пресі, Міттеран говорить, що ситуація в Чаді була б куди легшою до розв'язки, якщо б американці не були викликали початкових комплікацій виявом мілітарної сили, головно літаконосця „Айзенгавер" біля затоки Сідра, яку Каддафі вважає територіяльними водами Лівії. Також поспішне одностороннє визнання єдиного авторитету в Чаді, без глибшої політичної аналізи загальної ситуації, скомплікували цілу справу. Тепер, очевидно, — каже у згаданому інтерв'ю президент Міттеран, прийдеться справу розв'язувати довгими переговорами з трьома сторонами, або в крайньому випадку зброєю. Такої розв'язки Франція хоче оминути за всяку ціну, але вона рішена в конечній потребі оборонити державну незалежність Чаду проти зовнішньої інтервенції, як буде цього потрібно.

Згідно з інформаціями пресових агентів і кореспондентів, до Чаду система тично напливають все нові й нові французькі військові частини і тяжка зброя, яка, як говориться в інформації французької газети „Ле Монд", не є призначена для усунення від влади в Лівії полковника М. Каддафі, а для оборони інтересів Франції в цьому районі світу.

Вміжчасі президент Чаду Гіссен Габре заявив, що, беручи до уваги рухи заколотників та лівійського війська, можна сподіватись їхнього наступу на столицю Чаду, Нджамену, хоч такий наступ привів би до зудару з французькими військами, які встановили оборонну лінію на півночі від Нджамени.

У СВІТІ

IX ПАН-АМЕРИКАНСЬКІ спортові ігрища почались в понеділок, 15-го серпня, у Каракасі, Венесуеля, після церемоніяльного відкриття в неділю. Ігрища, в яких бере участь біля 5,000 атлетів і атлеток з країн Північної, Південної і Центральної Америки, не почалися без клопотів, бо селище для спортовців зовсім не викінчене: в деяких кімнатах нема електрики, гарячої води, а то й вікон. Багато спортовців, в тому самі венесуельці, повинаймали собі кімнати в готелях Каракасу, побоюючись занедужань з уваги на погані гігієнічні умовини. У футбольному турнірі олімпійська збірна ЗСА програла 0:3 до слабенької Ґватемалі. Американські спортовці, як правило, здобувають більшість медалів в Пан-Американських ігрищах, натрапляючи тільки в деяких видах спорту на конкуренцію кубинців чи канадців.

ПОЛІЦІЯ В ТУЛЮЗІ, ФРАНЦІЯ, заарештувала двох анархістів, які пробували запалити катедру в місті Ст. Етієн. Цих двох осібняків поліція також допитує в справі знищення статуї в Люрді минулої п'ятниці та спроби запалити бюра католицької газети в Тулюзі минулої неділі. Всі ці інциденти сталися під час перебування Папи Івана Павла II в Люрді, і поліція підозріває, що їх спричинниками є члени антирелігійних анархістичних груп.

УРЯДОВІ ЧИННИКИ Лівану дійшли до згоди з членами міліції друзів щодо відкриття летовища в Бейруті після чисельних сутичок. Як відомо, летовище в Бейруті було закрите на протязі шістьох днів з уваги на постійне обстрілювання його друзами, які розташувались в рогах на південний схід від Бейруту. Під кінець минулого тижня під час обстрілу були поранені два американські вояки, які стаціонують там, як частина військового континґенту морської піхоти ЗСА для втримання спокою.

ЛІВІЙСЬКІ ВІЙСЬКОВІ загони і партизани Чаду стримали просування через Чад в насліддок того, що французькі війська встановили нові стратегічні пункти на північ від столиці. Західні дипломати висловили думку, що припинення наступу лівійців спричинене також тим, що Моуммар Каддафі, правдоподібно, вирішив тимчасово стриматися від наступу в південному напрямку, щоб уникнути прямої конфронтації з Францією.

ГЕН. АЛЬФРЕДО СТРАССНЕР, який керував Параґваєм, починаючи з 1954 року, у вівторок, 16-го серпня ц.р., був заприсяжений вже на сьому каденцію як президент цієї країни.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР Комуністичної партії і голова Президії Верховної Ради СССР Юрій Андропов зібрав старших рангою партійних діячів на нараду для обговорення невідрадного стану совєтської економіки. Ю. Андропов заявив, що дотеперішні „півміри" недопустимі, бо тем вони виявилися недостатніми. „Ми мусимо надолужити те, що ми втратили, — сказав він, — а це вимагає зміни в плянуванні, господаруванні і в економічному механізмі".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members $1.25 a month. Change of address — $1.00. Make check or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Бунт у родині советського дипломата

Усі великі газети в Америці принесли цікаву світлину: як-то два аґенти ФБІ стоять перед головними дверима советської амбасади у Вашінґтоні і пильно стежать за кожним, хто туди входить і виходить. Водночас сказано у підписі, що загалом ФБІ призначило 8 аґентів, які пильнували б усі входи і виходи з будинку амбасади СССР та перевірювали всі авта, які від'їздять звідтіль.

Ідеться про те, щоби з будинку советської амбасади не вивезли 16-річного Андрея Бережкова, сина першого секретаря амбасади Валентина Бережкова, який в половині минулого тижня виїхав з дому своїх батьків у підміській місцевості Бетесда у стейті Мериленд, і ніби вернувся туди щойно на другий день. Вміжчасі батьки повідомили Державний департамент, що хлопець „зник", не знаючи, що молодий Бережков вислав до президента Реґена листа, в якому написав, що „ненавидить" Советський Союз , любить Америку і просить дозволити йому тут залишитися. Згідно з міжнародним правом, що не вільно насильно вивозити нікого з країни, в якій дана країна прагне жити, американські власті зажадали, щоби перед виїздом Андрея Бережкова зустрівся з ним представник уряду іміґрації і натуралізації. Москва відкинула цю вимогу і в заступництві амбасадора Анатоля Добриніна, який є поза Америкою на відпустці, радник амбасади СССР Олег Соколов особисто передав Державному департаментові відмовне становище свого уряду. Водночас він запевнив, що молодий Бережков перебуває ще на території ЗСА, всупереч твердженню радіостанції Ей-Бі-Сі, що в минулу п'ятницю перевезли хлопця літаком лінії ТВА до Парижу. З батьками хлопця не можна було скомунікуватися — їх дім у Бетесді теж під обсервацією ФБІ.

Це ніби мала подія, проте надзвичайно цікава й важлива в різних аспектах. Показується, що діти навіть високих советських достойників, виховані в атмосфері большевицької дійсности, як тільки пізнають відносини у будь-котрій країні вільного світу, вміють порівнювати їх з відносинами у советському „раю" і завидують мешканцям вільних країн. Бо логічно треба здогадуватися, що молодий Бережков не єдиний, який волів би жити в Америці, ані ж вертатися на „родіну" з комуністичним режимом. Відважний крок молодого Бережкова — це був напевно важкий удар для його родини. Скінчилася кар'єра його батька, бо — як тільки появилася ревеляція про листа сина першого секретаря амбасади до президента Реґена, то напевно аґенти КҐБ взяли під свою „опіку" і батька-матір. І якщо б навіть вдалося тим аґентам вивезти з Америки до СССР цілу родину Бережкових, то доля не тільки молодого Бережкова, але й його батьків незавидна, бо в Советському Союзі панує система „кругової поруки" — відповідальности цілої родини за дії одного її члена.

Можна і без особливої фантазії уявити, яка це була родинна нарада, — які відбувалися родинні сцени в домі Бережкових після ревеляції вашінґтонських засобів масової інформації. Можна теж собі уявити, яка лють настала у володарів Кремля, що ось стався такий „казус" в родині високого власного дипломата, який став міжнародною сенсацією. Для всього комуністичного світу — це міжнародний скандал. Своїм коротким листом до президента Реґена молодий 16-літній Андрей Бережков насправді проголосив усьому світові акт обвинувачення проти всієї системи в його рідній батьківщині, такої поганої і осоружної, що він публічно наталврував її і рішив виректися і тієї батьківщини і власних батьків, аби залишитися у країні з праведним законом Вашінґтона.

Покищо клопіт настав для молодого Андрея Бережкова, для його батьків і для дипломатії обох країн — ЗСА і СССР. Якщо советські власті казали правду, що лист Андрея Бережкова був „фальшивкою" і „провокацією імперіялістів", то вони повинні би радо погодитися на конфронтацію молодого Андрея з представниками американської влади і преси. Московське „нєт" у даному випадку найкраще доказує, що 16-річний син советського дипломата — це не легкодушний авантюрист, який втік з дому батьків, щоб 24 години „погуляти", а молода людина, яка добре заздалегідь обдумала і передумала плян — шукати азилю в Америці. Без уваги на те, як ця справа закінчиться, це буде ще один епізод в історії американсько-советських взаємин, який ці взаємини загострить, а не полегшає, і ще один доказ для всього світу, що життя у советській імперії диктує тугу вирватися на волю. Не задармо у СССР кружляла анекдота, що Ґромико сказав був Брежнєву: „Треба нам буде відкрити кордони для виїзду, хто куди захоче, навіть із риском, що всі виїдуть, а залишимося тільки ми два". „Ні, — відповів Брежнєв, — залишишся тільки ти один, бо я теж втечу..."

Із Сирії повідомляють, що розбиття Палестинської Визвольної Організації (ПВО) на проарафатську і антиарафатську секції не лиш престижево і матеріяльно послабило цю сильну терористичну організацію, але й створило нову ситуацію, для палестинців та осідку їхньої політично-мілітарної діяльности в Сирії.

І тоді, коли ізраїльські та палестинські військові частини заберуться із Ливану — ця нова ситуація ще більше послабить сили ПВО.

С. С.

ПВО ПЛЯНУЄ СВІЙ ОСІДОК У ПІВДЕННІЙ АМЕРИЦІ

Справа теперішнього осідку ПВО — не нова, бож Ясир Арафат та його найближчі співробітники вже від довшого часу думали про Південну Америку як евентуальний осідок їхньої парамілітарної організації, не дивлячися на це, що Південна Америка віддалена від материка ПВО, Палестини, на тисячі кілометрів.

Недавно американський консервативний дослідчий центр у Вашінґтоні фундація „Герітедж" видала довшу розвідку про впливи і діяльність ПВО в Південній Америці. Автором цієї поважної розвідки є Айлин Сколлі.

Ця розвідка вказує на це, що ПВО вже від 1966 року мало важливий вплив на південноамериканські країни, зокрема їхні антисемітські потягнення. Із точки зору ПВО — це зовсім логічно, що ця організація вибрала Південну Америку за евентуальну базу своїх мілітарно-політичних операцій, бо коли в Південній Америці можна нарахувати понад 15 мільйонів осіб сирійсько-ливанського походження, то жидів у цій країні є тільки 600,000 до 700,000.

У розвідці читаємо, що сандіністи в Нікарагуа розігнали жидівське населення і трьох провідників сандіністів, включно з міністром внутрішніх справ Томасом Борґе, перейшли терористичну школу ПВО.

Головою комуністичної партії в Ель Сальвадорі є Шафік Гандаль, син палестинських еміґрантів, який втримує тісні організаційні зв'язки з Палестинською Визвольною Організацією. Отже, немає сумніву, що ґрунт тут для осідку ПВО був би дуже підхожий.

У Бразилії ПВО працює спільно з Арабською Ліґою, що дуже часто інспірує і фінансує антисемітські виступи в країні.

У розвідці згадується, що ПВО і лівійці вишколювали терористів в Чіле, Аргентині, Уруґваю, Болівії, Перу, Еквадорі, і Колюмбії. Вони також мають активний антиамериканський осередок в Панамі.

Недавно президент Реґен іменував 20-членну Комісію для справ Центральної Америки під головуванням д-ра Г. Кіссінджера. В цій Комісії є теж проф. Карльос Діяз-Алєяндро, уродженець Куби, якому закидують прокастрівські симпатії. Проте, будучи серед 20-ти членів Комісії, згаданий кубинець нічого не зможе вдіяти; але залишається незаперечний факт, що палестинці мають багато симпатиків у різних прошарках американського суспільства.

Покищо ця справа ще не вирішена; щойно майбутність покаже чи Арафат захоче перенести головний осідок своїх операцій до будь-якої із країн Південної Америки.

Не рушницею, не гарматнім вогнем...

Франція почула українську пісню 1946 року. Тоді дві з половиною тисячі козаків билися по боці французів з еспанцями.

У XVI віці пісня „Дунаю, Дунаю, чого смуте течеш?" знайшла дорогу до Венеції, потім до Моравії.

Бетговен слухав українську пісню у Відні і використав українські мелодії у своїх творах.

Моцарт використав пісню „Засвистали козаченьки". Козацька пісня „Гей, не дивуйтесь, добрії люди" знайшла відгомін у пісні російських революціонерів „Здравствуй, свободи вольное слово"".

Дав художню інтерпретацію пісням „Віють вітри" та „Ой, не ходи, Грицю" Ф. Ліст.

До української пісні зверталися Бах, Шопен, Монюшко, Двожак.

Пісню „Журавель" знаходимо в останній частині 21-ої симфонії Чайковського.

Дня 22-го грудня 1922 року мехіканська газета „Ель Гаральд" писала: тридцять дві тисячі ентузіястів бурею оплесків вітала на „Пляца де торос" виступи українського національного хору з дириґентом Олександром Кошицем. Преса нарікала на „пані географію" (9-го жовтня 1919 року) — конкретно паризька газета „Лє новеліст": „...Ти казала нам, що Вкраїна це пасовисько, отари, а не сказала, що там є народ з такою душею, з такою піснею".

Берлінська газета „Форзіхе Цайтунг" з 29-го травня 1920 року писала: „Пісня живе так довго, як довго живе його (народу) національне мистецтво.... Після виступу хору Кошиця один англійський священик відправив молебень за спасіння України.

„Наші народні пісні є сильнішим доказом високої культури... ніж мільйони населення" — свого часу казала Крушельницька. Советські українські знавці пісні кажуть, що пісня не має кордонів. Сьогодні ще можна відтворити 500 тисяч (!) пісень. Повне видання їх мало б 200 томів.

Іван Драч признається: „Коли я вперше почув пісні солістки хору Григорія Верьовки П. Сімаченко „Ой сама я, сама" та „Ой, горе, горе", то плакав". Ця пісня була використана у фільмі-дебюті „Криниця для спраглих".

Пісня „Їхав козак за Дунай" була популярна в цілій Европі.

Родоначальник німецького романтизму Й. Герцен писав: „Україна стане колись новою Грецією".

Перекладені на румунську мову Франкові „Каменярі" стали свого часу революційною піснею в'язнів.

Не рушницею, не гарматнім вогнем завойовує світ українська пісня.

(За советськими джерелами)

КМ

Ю. А. Луців

СУЧАСНИЙ СТАН УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ МОВИ В УКРАЇНІ

I.

Українська мова посередня серед інших слов'янських мов, як своїми характеристичними прикметами так же й географічним положенням. Не зважаючи на схожості з тією чи іншою слов'янською мовою, як от морфологічно зближена вона до російської, словотворчі закони подібні до мови польської, знову ж звучнею підходить вона до південно-слов'янських мов. В основному ж українська мова має свою індивідуальну систему, чим і відрізняється вона від інших слов'янських мов. Її звукова система має 54 фонеми, 42 приголосні та 12 голосних.

Згідно з твердженням проф. Я. Рудницького, до найважливіших прикмет української мови, що відрізняють її від інших слов'янських мов, зараховуємо: 1) Звук „і"; 2) праслов'янські голосівки „е" та „і" не м'якшать попередніх приголосівок; 3) в українській мові злилися в одне праслов'янські звуки „і" та „ы" в один звук „и"; 4) в основному уживається в нас звук „г" замість праслов'янського „ґ"; 5) старе праслов'янське „л" перейшло в „у" (вовк); 6) для української мови характерні група „ри" „ли" (гриміти, кривавий); 7) звуки „і" та „у" можуть переходити в „й", „у" (Іван-Йвана, учиться (він) - учиться (вона). 8) українській мові, між іншим, характерне ще подвоєння приголосівок (весілля), будучий час із слівцем -му (робитиму), закінчення „мо" (несемо) та інше.

Треба теж згадати, що процес уніфікації української літературної мови проходить у дуже невідрадних умовинах. Перш усього вплинула на те відірваність Західньої України зі Закарпаттям та Буковиною від Східньої України. Немало лиха приніс і етимологічний правопис, який, не зважаючи на офіційне запровадження фонетичного правопису в 1893 році, вживався аж до 1939 року, а в Югославії та в Північній Америці ще вживається й досі, серед „русинів". Чи не найкращим, а вже найбільш уживаним серед української інтелігенції на еміграції вважається правопис Голоскевича або Харківський правопис, як його дехто зве. В Україні вживається правопис із року 1960.

Менше декади тривав процес українізації під советами, а після цього почалася чимраз гостріша, чимраз суворіша русифікація. Правда, були деякі періоди відлиги, але в основному русифікація не уступала, а в наші дні набрала вона застрашаючих розмірів у всіх ділянках життя в Україні.

Порівняння періоду українізації із „сталінською добою"

Після цілковитого підкорення України та ліквідації партизанських відділів українського резистансу почало унормовуватися життя советської влади в Вкраїні. Нова влада поклала зашморг на все політичне життя, але була змушена дати деякі пільги в секторі культурно-освітньому. Почався період українізації, в якому впроваджено українську мову, як обов'язуючу в усіх секторах життя країни. Це сталося після оголошення відповідного декрету в дні 1-го серпня 1923 року. Через місяць після цього декрету видано новий — про заходи в справі українізації шкільно-виховних і культурно-освітніх установ. У цьому декреті міністер освіти Гр. Гринько подав докладний плян українізації школи. Безперечно українізацію проводжено приспішеним темпом, але в основному вона мала покривати різні недоліки совєтської влади і, — як пише проф. С. Чорній: „Українізація — це був звичайний тактичний маневр Москви для заспокоєння української стихії на Україні, для спричинення зміновіхівства серед української еміграції та для провокації українців у Галичині, на Буковині й на Закарпатті. „Українізація" мала здобути їх симпатію і цим унеможливити поєднання всіх українських сил в один могутній фронт проти московської окупації на Україні". Перш усього проведено українізацію преси та видавництв, щоб заповнити прогалину і кинути в маси пропаґандивний матеріял. Річ ясна цим покористувалися видавництва і в тому часі разом із макулятурою видано чимало цінних і корисних книг. Після проведення українізації шкільництва і наукових установ — українізовано театри та опери, а навіть Церкву. Правда відносно останньої були спротиви. Ще до українізації писав А. Машкін:"...поруч існуючих в Росії 'церков' є й властива тільки Україні — автокефальна. Церква ця прагне самостійности Української Церкви від московського патріярха, виборів священослужників, як духівництвом так і мирянами і щоб служба правилася українською мовою. Вона притягнула до своєї боротьби широкі верстви селянства, особливо на Полтавщині і на Правобережжі. У цей рух вона втягнула і частину учительства, що з свого боку відбивається на школі.

Інакше малася справа після 1933 року. Московський центр вислав в Україну свого жандарма П. Постишева, що не тільки приспішував колективізацію, мордуючи український нарід штучним голодом, але й припинив українізацію — русифікуючи трохи не всі ділянки життя на Вкраїні. Він терором винищив культурний і научний актив всієї України.

Відносно ж самої мови, то большевицька мовна політика того часу, — це продовження мовної політики царату і советська влада, особливо комуністична партія працювала (і дальше працює — Ю Л) над злиттям української і російської — мов. Ось, що про це писав один із наших дослідників: „В галузі наукового мовознавства провадилося глибоке шкідництво, запроваджувалися видумані слова, аби вигнати з української мови слова запозичені з російської мови". Тобто партія поставила завдання відкидати такі чисто-українські слова, які були відмінні від російських. Це тільки один взірець, але про це буде мова дальше.

Мовна справа в Україні від смерти Сталіна

Це, ніяка таємниця, що після смерти Сталіна мовний русифікаційний натиск в Україні ослаб. Відомий навіть факт, що русифікатора Західньої України — Л. Мельникова звільнено з посту секретаря ЦК КПУ. Це був короткотривалий період влади Л. Берії і тоді автори могли ще писати: „Великоросійські шовіністи вульгаризували й спотворювали політику партії в національному питанні, погірдливо ставилися до національних питоменностей і історичного минулого народів СРСР". Очевидно такий став тривав дуже коротко. Зрештою і тут була злегка завуальована русифікаційна політика, бо хоча й не говорилося ясно про русифікацію, але пропаговано російську мову й культуру як таку, яка збагачує єдиний зміст культур народів СССР та інтернаціоналізує їхні різноманітні форми. Ба, більше сказано словами, що : „народи СРСР досягли вже: ... деякої мовної єдности, оскільки російська мова стала другою рідною мовою неросійських народів СРСР".

(Продовження буде)

Молитва

Наш Всемогучий Боже!
Ми із своєї волі молимось
Тобі, Святий, на чужині
за український нарід,
синів і дочок його, що життям платять
за прославу імени Твого,
за волю Батьківщини.

Тож благаємо і молимо Тебе, Всевишній,
прости провини минулого,
спрямуй, благослови наш труд, змагання,
щоб славити ім'я Твоє
у вільній Україні!

Просвіти наш розум, щоб розпізнали —
добро від зла,
дрібне від великого,
правду від ложі.
І, як Ти сам любов єси,
любови братньої навчи.
Амінь.

Марія Горбань

Торонто, 1982

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — Редакція.

Докія Гуменна

МІСІЯ

(Як народжувалися „Діти чумацького шляху")

III.

І цілий день та ніч поїзд мчав нас до німецького кордону. Навіть не дозволили стати на полі, як це вже не раз робилося, щоб люди могли розкласти собі вогонь та зварити якої каші. До того вояка, що стеріг наш вагон, приставлено було дві гарні дівчини і він весь час загадував співати йому советські пісеньки: „Широка страна моя родная..." та „Катюша..." Аж нарешті Словаччина нас здихалася й викинула за свої межі. Всі ми зідхнули, — чи вільніше, чи може із страхом? Що ж тепер нас чекає? На яке невідоме їдемо?.. Отой Штрасгоф під Віднем, що під ним ми трепетно дві доби стояли, поки десь щось вирішувалося, а потім тихо-тихо, перехрестившись від'їхали?

До Ґрацу добиралися ми тому, що наші лідери Григор Лужницький та Володимир Калина, колись вчилися там в університеті. Отже, знали терен. У Ґраці через це таємниче знання терену нас не запроторили до величезного табору за містом, обгородженому дротами, а звантажили у Кеплершюле. Частину цієї школи займали італійці-солдати, що весь час виспівували й висвистували оперові арії. А всі сто „членів" Літературно-Мистецького Клюбу осіли в „турнгалі", „заповнили її двоповерховими ліжками та завалили величезними скринями, плетеними кошами, мішками з „крамницями"...

Місто Ґрац було чистеньке і веселеньке, коли ми побачили його вперше. З зеленими жалюзіями, що моргали новим гостям свої привіти. Коли через пів року покидали ми це місто, то стало воно купою руїн. Недовго прожили ми в Ґраці, як почали понад нами перелітати армади американських бомбовиків. Щодня. Надходила дванадцята година — над містом розлягалися нестерпні гудки сирен, вило повітря. „Ахтунґ! Ахтунґ! Алярм! кричало радіо. — Ворожі літаки зближаються!" І тоді все населення, а також і наші мешканці „турнгалі", стрімголов, як стояли із чим були, летіли в центр міста, у гору Шльозберґу, де були пороблені бомбосховища. В таборі ставало тихо-тихо, незвично.

Я почала приглядатися до тих скринь і кошів, що стояли найближче від мого осідку, — чи не можна б їх використати за стола? Це ж скільки таких тихих годин? Щодня від дванадцятої до четвертої. Літаки не щодня ж бомбардують Ґрац. Вони, правда, щодня перелітають, а як залишиться в них запас бомб, то скидають з раз на тиждень і на Ґрац. Як будуть уже бомбити, то збіжу в підвал, — казала я собі. А може мене вб'є узавтра, то треба сьогодні щось зробити. Іншого часу я, „письменниця з-під советського забору", як назвав оце один тут „доктор", — не маю.

Я чомусь ніяк не піддавалася загальній паніці. Цей батіг — нема як відкладати, бо може завтрашнього дня зовсім не буде, — мав якісь магічні властивості. Якби я знала, що попереду є в мене ще багато часу, може „Діти Чумацького шляху" й не були б написані.

Як тільки тривога, як усі зі залі вибігли, як тільки ставало тихо, я розкладала на одній скрині (Ельяшевських) свої зошити і зовсім нормально працювала. Два рази у такий мій улюблений для праці час мене могло поранити чи вбити, — але ці два рази я не була в таборі. Перший раз тривога й сирени захопили мене в місті і я, разом із усім вуличним натовпом, спустилася в якесь глибоке підземелля посеред міського парку. Коли алярм скінчився, шахта вивернула нас нагору, я й пішла додому. Приходжу, — а школа розбомблена. Не дуже, тільки одна стіна „турнгалі" розкололась, утворивши широку щілину із просвітом надвір. Уже в цім місті жити не можна. А коли б я не ходила по місті і коли б поліція не заганяла всіх у сховище, то напевно сиділа б біля „стола". Тоді може й не треба було б нічого більшого, як струсу повітря, щоб людина віддала Богу духа. Другим разом було ще прикметніше...

Тим часом перевезли наш табір у іншу школу, ім. Моцарта, знов у „турнгалю". Там я опинилася біля дверей. Кращого місця для мене не знайшлося, а крім того, я ж заважала. Прийшов час передруковувати працю, це вже третя редакція, ніби. Я позичала друкарську машинку у Лідії Бурачинської і безугавно цокали свої словеса. А всі навколо гнівалися, бо яка тут у дідька може бути література, коли щодня смерть заглядає увічі? Сотні моїх співмешканців зовсім не подобався такий мій спосіб життя. Не тікає, як усі люди, вгору, а як порядна людина хоче відпочити від тих шльосберґів увечері, то хтось безперестань цокотить на машинці. Кому воно потрібне тепер, це її писання? Забудьте! Ми всі колись були директорами, а тепер забудьте!

Словом, натягнені відносини ще більше попсувалися. Одначе я користалася хоч тими годинами, що вони пересиджували у Шльосберґу. Це нічого, що над Ґрацом перелітають літаки. Як уже десь вибухало, я сходила в підвал.

Одного ранку вибралися ми в гори по яблука. Яблука тоді були моя основна їжа. Навколо Ґрацу буяли яблучні сади. Не раз брала і я наплечника, вдосвіта вирушала з міста, а ввечері приходила з повним наплечником. Так і тепер зібралися ми: я, Лідія Бурачинська і її мама, вдосвіта виїхали. Недалеко від'їхав наш поїзд від станції Ґрац, як несподівано надлетів літак і розбомбив. Бомба поцілила паротяг, поїзд став, публіка почала вириватися з вагонів через вікна, дертися одні на одних, розбігатися по ярах. Але бомби вже більше не падали, літачок уже був далеко, публіка почала вертатися до Ґрацу. Ну, а ми? — Та ось подають нового паротяга, їдемо, як уже наставилися.

Ми й поїхали. Де треба, висіли з поїзду, пішли чудовими сосновими лісами, казковими селами, з намальованими як на картинці садами, обвішаними рожевими яблуками, пили мост, несли повні наплечники яблук, милувалися, як над головами пролітають тисячі літаків і грайливо виблискують проти сонця на блакитному небі, а до ніг спадають ніжні срібні стрічечки, такі ніжні, як на різдвяній ялинці. Де це воно так ґуркотить? Що це вони бомблять?

(Продовження буде)

ВІСТІ ФУНДАЦІЇ УВУ

UKRAINIAN FREE UNIVERSITY FOUNDATION, INC.
203 Second Avenue ■ New York, N.Y. 10003

1983 СЕРПЕНЬ 1983

Виклади і програми, в яких беруть участь наші стипендисти

Теологічні курси на УВУ

Минулого літа заходами Професорської Ради УВУ рішено покликати при університеті два теологічні інститути: український православний і український католицький.

При кінці 1982 року при УВУ в Мюнхені було зорганізовано Український Православний Теологічний Інститут (УПТІ), що вже цього літа починає свою діяльність, спонзоруючи курси для студентів теології.

У неділю, 19-го червня, з Ню Йорку, під проводом о. Ігумена Андрія Партикевича, ректора української православної Семінарії Св. Софії з Бавнд Бруку, виїхали до Европи на студії в УВУ студенти теології — о. диякон Степан Репа і семінаристи: Іван Бручок, Давид Віто, Юрій Гільтайчук, Віктор Дзьоба, Сергій Ковальчук, Карло Собенко і Григорій Телепневський.

Крім студій у Мюнхені ці семінаристи відбудуть екскурсії до українських інституцій у Мюнхені і відвідають Австрію, Італію та Грецію. У Греції вони познайомляться з православними релігійними установами і славним манастирем на горі Афон. Семінаристи повернулися до ЗСА 26-го липня.

Педагогічні курси на УВУ

УВУ кожного року влаштовує окремі педагогічні курси для вчителів українських шкіл і виховників молодечих організацій із урахуванням педагогіки, дидактики й історії шкільництва та методики викладання українознавчих предметів.

Виклади відбуватимуться під час літнього семестру УВУ від 25-го липня до 19-го серпня 1983 року. На педагогічні курси з Америки зголосилося шестеро студентів.

Оплату за навчання, за харчування й мешкання для обох груп студентів — семінаристів і учасників учительських курсів, покриває зі своїх фондів Фундація УВУ. Розуміючи вагу збереження національної субстанції і ролю, яку можуть виконати в майбутньому національно свідомі молоді українські священики й учителі шкіл українознавства серед української діяспори, — Фундація УВУ буде докладати всіх зусиль, щоб фінансово забезпечити навчання в УВУ для українських семінаристів усіх віровизнань, а також для всіх учасників педагогічних курсів.

Ми глибоко віримо, що молоді вчителі і майбутні священики, виховані в українському національному дусі при допомозі студій УВУ — цієї всеукраїнської Альма Матер, стануть запорукою світлого майбутнього нашої діяспори і будуть нашим найкращим національним капіталовкладом.

Високошкільні курси українознавства

Високошкільні курси українознавства (ВКУ) відбуваються в УВУ вже протягом 30-ти років. Вони призначені для студентів і студенток (европейських і позаевропейських високих шкіл), які бажають поширити й поглибити свої знання про Україну. В останніх роках у курсах брали участь студенти з Австралії, Австрії, Англії, Бельгії, Бразилії, ЗСА, Голляндії, Італії, Канади, Німеччини, Франції, Швайцарії та Югославії.

Літні курси 1983 року відбудуться під час семестру від 25-го липня до 12-го серпня.

На ВКУ заходом Фундації УВУ поїде кілька студентів. Фундація УВУ покриває оплату за навчання студентам Левові Мартинюкові, Любі Мартинюк і Вірі Мороз.

Літній семестр

Заходом Фундації УВУ на Літній семестр з історії, української мови, літератури і мистецтва виїдуть наступні студенти: мгр Оксана Павник, Павлина Данчук і Леся Кульчицька.

„Стежками батьків по Европі"

Це вже третя з черги успішна поїздка з навчальною метою, яка є частиною студій на УВУ. Зорганізована поїздка при співпраці студентських централь ЗСА і Канади, СУСТА і СУСК. Програма триватиме від 15-го липня до 22-го серпня. Програмою керують проф. Петро Ґой і асистентка мгр Соня Шерег. Студенти-учасники можуть одержати три кредити за один із двох курсів: „Слов'янська культура і цивілізація" або „Історія Східньої Европи". В цій навчальній поїздці бере участь 24 особи. Фундація УВУ дає стипендії на оплату за курси. Всі інші кошти поїздки „Стежками батьків по Европі" і прожитку покривають самі учасники.

Перший тиждень: оглядини культурних пам'яток Версалю і Парижу. У Франції є мозаїка — „Битва козаків під Берестечком", що міститься в старовинній французькій церкві; могила Головного Отамана Симона Петлюри; дім і бібліотека НТШ в Сарселі. Заплянована теж зустріч із місцевими українськими студентами та інші. В поворотній дорозі до Німеччини до Мюнхену — в 45 річницю смерти, зложення вінків на могилі св. п. полковника Евгена Коновальця в Ротердамі, Голляндія.

Інші два тижні студенти поїдуть у Венецію, Рим, Помпеї, Сорento, Монте Карльо, Люрд, Женеву і Вілларс. Всюди відвідають культурні надбання старої Европи. Учасники поїздки слухатимуть лекції і виклади професорів з Европи й Америки, про зв'язки українського світу і про сліди та стежки наших славних предків у тих країнах і місцевостях. В Римі плянується авдієнція і зложення поклону вдячности Патріярхові Йосифові. В Женеві і Вілларс екскурсанти братимуть участь 1-го серпня у святі швайцарської самостійности і в народному гулянні на вулицях мальовничої альпійської оселі, яка напрочуд в цей день замаєна українськими синьо-жовтими прапорами, — бо це і є кольори цього міста!

У Вілларс, крім перебування у прекрасній швайцарській атмосфері, оглядання синьо-жовтих прапорів і гуцульських трембіт, студенти будуть гостями в гостинній родині подружжя Гаврилишиних, у їхній в українському стилі влаштованій просторій віллі „Колиба". Ця гостина є велика приємність.

Завершенням поїздки з навчальною метою „Стежками батьків по Европі" перед поворотом до Мюнхену будуть лекції господаря цієї української „Колиби", неначе оселі в рідних Карпатах, д-ра Богдана Гаврилишина, визначного економіста, автора-аналітика, директора однієї з найбільш поважаних у світі інституцій — Centre d'etudes industrielles in Conches (CEI) в Женеві.

Три роки тому, з нагоди появи праці д-ра Гаврилишина "Road Maps to the Future" газета "Tribune de Geneve" присвятила йому цілу сторінку, підреслюючи вклад ученого в світову скарбницю знання. Кореспондентка Anne Cendre писала: „Ідеї розвитку інституту (CEI) прийшли головно від пана Богдана Гаврилишина, який останніх 12 років є його директором. Факт, що Женева була в спромозі затримати в себе людину такого калібру, який почувається свобідно тут і якого крила не були зв'язані, є потішаючою ознакою для репутації нашого міста".

Учасники „Стежок" прослухають лекції проф. Б. Гаврилишина про політичні шанси українців і майбутність нашого народу. Ці лекції побудовані на основі глибокої аналізи світових економічних систем і сучасної світової економічної ситуації.

В часі перебування в Мюнхені, крім курсів, заплянована одноденна поїздка в незвичайної краси гори Альпи й оглядини історичних замків. На кінці тижня — поїздки в місцевості Баварії, де по війні у таборах біженців жили батьки і діди цих студентів: Міттенвальд, Берхтесґаден, Зальцбург, Цюріх, Відень. Учасники покладуть вінки нашим ще до сьогодні не визнаним жертвам у концтаборі в Дахав та на могилі провідника ОУНр С. Бандери на цвинтарі Вальдфрідгоф.

В кожній із восьми відвіданих країн Европи буде подана коротка історія наших зв'язків з даною країною і поселень, далі відвідини українських інституцій і провідних людей, а зокрема ровесників студентів, бо від цих зустрічів нашої молоді поміж собою, їх спільних домовлень, зрозуміння і праці — буде залежати, куди повернуть у близькому майбутньому наші національні дороги-стежки.

12-13 серпня всі студенти візьмуть участь в поїздці до Відня, Австрія, з нагоди 300-ліття баталії під Віднем, у якій українець Юрій Кульчицький в 1683 році став героєм цієї вирішальної для Европи битви. Поїздка до Відня відбудеться під проводом проф. Юрія Кульчицького з Клівленду.

В днях від 14-го до 21-го серпня біля Мюнхену буде відбуватися Пластова Міжкрайова Зустріч, в якій візьмуть участь також і наші курсанти.

Учасники різних програм можуть відвідувати також інші виклади літнього семестру УВУ з різних ділянок українознавства.

Управа Фундації УВУ щиро вдячна українській патріотичній громаді, нашим меценатам, добродіям і членам Фундації, які своїми щедрими пожертвами чи фундованням стипендій дали можливість українській молоді — майбутнім учителям, виховникам, провідним діячам нашої спільноти, поглибити знання з україністики. При допомозі українського громадянства через глибинне знання і пізнання минулого й сучасного українського народу, зродиться в молодих адептів науки любов до батьківщини, а разом з тим — бажання стати в ряди її оборонців, творців і сподвижників її культури, та піти батьківськими слідами.

Ми, в Фундації УВУ, вдячні українській громаді за те, що вона зрозуміла всеукраїнську місію, яку виконує Український Вільний Університет для української діяспори. Вклад і пожертви українців на поселеннях на стипендії через Фундацію УВУ не тільки продовжать наші спільні бажання і змагання, але сторицею цей живий капіталовклад буде повернений українській спільноті в діяспорі.

Поїздку з навчальною метою „Стежками батьків по Европі", як і поїздки на інші програми чи студії в УВУ, оформило й підготовило безкорисно подорожнє бюро Ковбаснюк під зарядом пані Віри Шумейко, за що їй належиться щира подяка від усіх учасників поїздки.

Проф. Петро Ґой

Студенти української православної семінарії св. Софії в Мюнхені з деякими професорами УВУ.

СТИПЕНДИСТИ УВУ 1983

Любомира О. Бардигула

Лідія М. Ганінчак

Борис Дацків

Таня Н. Дичок

Мгр Соня Шерег

Марія Дрогобицька

Лариса Дрозд

Таня М. Климкович

Надія Л. Козак

Марта О. Кузьма

Наталка Мельник

Ксеня І. Мокрівська

Юрій А. Обаранець

Уляна Р. Олексишин

Юрій І. Пастернак

Роксоляна М. Попович

Марійка Фолик

Софія Царик

Віктор Цимбал

Михайло А. Швець

Уляна Н. Юрків

Лідія Н. Юрчинська

Марта Б. Юрчинська

Андрій Г. Ганкевич

Михайло Гнатишин

Дзвінка Х. Кобаса

Мгр Оксана Павник

Марія Чижо

ЛІТНІ КУРСИ Й ПРОГРАМИ В УВУ

Ню Йорк, Н.Й. (П. Г.). — Цього літа, як і в минулих роках, заходом Фундації УВУ в Америці, зокрема при щедрій допомозі української спільноти, понад 40 студентів тільки з Північної Америки візьме участь у різних навчальних програмах літнього семестру в УВУ в Мюнхені.

Студенти: більшість цих студентів вперше у своєму молодому житті (пересічний вік 21 рік) буде мати можливість провести літо із своїми ровесниками й друзями з різних країн українського поселення в Европі, в Українському Вільному Університеті — центрі української незалежної науки.

Професори: коло 40-ка професорів-викладачів із багатьох галузей знання й культури, в літньому семестрі УВУ цього року будуть вести 88 різних курсів і семінарів. Виклади охоплюють важливі ділянки україністики й українського буття, як історія, мова, культура, мистецтво, суспільні науки, економія, право, педагогіка, наука про українську еміграцію, про українців на поселеннях тощо.

Велике число професорів УВУ викладає в університетах Америки, Канади та европейських країн, а свій щорічний приїзд до УВУ (на власні кошти) вважає своєрідним національним обов'язком супроти молодшої генерації.

ДОПОМОГА СТУДЕНТСЬКИМ ЦЕНТРАЛЯМ

Минулого року Фундація УВУ дала дотацію по 250 долярів студентським централям СУСТА і СУСК. Згодом відбуто спільні наради, на яких основно обговорено пляни і трудноші зорганізованого студентського життя в ЗСА і Канаді, а також плян ближчої співпраці з Фундацією УВУ.

Найбільш пекучою проблемою, з якою зустрічаються на початку академічного року проводи студентських централь, є справа фінансів. Брак мінімального сталого приходу є однією з головних перешкод розпочати заплановану працю чи взагалі її рушити з місця.

На спільних нарадах розглянуто різні можливості й вирішено змагати до мінімального постійного бюджету, як єдиної запоруки безперебійного творчого існування і дії студентських централь.

Представники СУСК-у вважають, що вони вже при 5,000 долярів сталого бюджету зможуть не тільки вести активну працю, але і її розвивати. Крім того, маючи мінімальний капітал, можна буде скорше опрацювати різні проєкти чи прохання, щоб дістати додаткові федеральні та провінційні фонди.

Більш складніше з фінансами виглядає справа в ЗСА для СУСТА, яка є цілковито здана на власні сили і на евентуальну допомогу зорганізованої української громади.

Управа Фундації УВУ на своєму засіданні вирішила прийти з постійною фінансовою допомогою українським студентським централям в ЗСА і Канаді. Рівнож рішено порадами і прикладом допомогти їм у скорому часі стати на власні ноги, запевнюючи постійний мінімальний бюджет.

Ми віримо, що українська спільнота, а особливо наші громадські надбудови і фінансові установи, доможуть українському студентству в їхній важливій діяльності.

ЗВІДОМЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ВІДДІЛУ УНСОЮЗУ

ЗА МІСЯЦЬ ЧЕРВЕНЬ 1983

ЗДОБУТКИ ОРГАНІЗАТОРІВ УНСОЮЗУ ПО ОКРУГАХ У ЧЕРВНІ 1983 Р.

Ч.В. Організатор	Придбав у черван	Сума забезпечення		Разому у 1983 р.
Округа БАЛТИМОР				
55 А. Ціздин	1	$5,000		3
Округа БОСТОН				
238 Анна Ремік	2	$2,000		4
Округа БАФФАЛО				
127 Марія Гаравус	2	$2,000		11
Округа ЧИКАҐО				
35 Б. Вовчик	1	$2,000		1
125 Гльорія Пашен	1	1,000		2
139 П. Питель	1	1,000		5
221 М. Карачевський	2	2,000		6
379 В. Семків	1	1,000		7
423 Я. Берестянський	1	5,000		7
Разом	7	$12,000		
Округа КЛІВЛЕНД				
112 Марія Федак	1	$1,000		
Марія Капраль	1	500		2
233 Ю. Сілецький	1	2,000		2
240 С. Воляник	1	50,000		7
Разом	4	$53,500		
Округа ДІТРОЙТ				
94 Р. Татарський	1	$1,000		11
174 А. Слюсарчук	2	5,000		5
183 Д. Кошильовський	2	1,000		13
Разом	5	$7,000		
Округа ДЖЕРЗІ СИТІ				
25 Квітка Стецюк	1	$1,000		16
70 М. Шеремета	1	1,000		9
170 В. Білик	1	1,000		9
171 Стела Раєн	1	1,000		7
287 Данута Ясінська	1	1,000		5
Разом	5	$5,000		
Округа МІННЕАПОЛІС				
345 М. Каркоць	3	$30,000		3
376 В. Ґвязда	2	10,000		8
Разом	5	$40,000		
Округа МОНТРЕАЛЬ (Канада)				
448 М. Перейма	1	$2,000		4
471 Богданна Явірницька	1	3,000		1
473 Віра Баніт	1	1,000		3
474 Дарія Манило	1	1,000		1
Разом	4	$7,000		
Округа НЮАРК				
27 Н. Олесницлкий	1	$30,000		6
37 Ольга Осередчук	1	5,000		4
172 В. Осадчук	2	2,000		2
214 О. Твардовський	5	22,000		9
234 І. Іваник	1	2,000		4
322 А. Кейбіда	1	2,000		3
371 Ю. Баранюк	2	4,000		7
Разом	13	$67,000		
Округа НЮ ГЕЙВЕН				
59 Т. Сливінський	1	$2,000		9
277 О. Гладун	2	2,000		3
350 Т. Фінів	1	1,000		1
387 Ірена Олійник	1	1,000		2
Разом	5	$6,000		
Округа НЮ ЙОРК				
16 Ляриса Лілітка	1	$2,000		4
293 Марія Чучман	1	1,000		5
450 Евстахія Мілянич	1	1,000		5
Разом	3	$4,000		
Округа НІЯҐАРА (Канада)				
451 Є. Омельченко	1	$10,000		6
458 Д. Пищ	4	30,000		7
Разом	5	$40,000		
Округа ПАССЕЙК				
64 І. Бурній	1	$2,000		1
182 Г. Клименко	1	1,000		2
Разом	2	$3,000		
Округа ПЕРТ АМБОЙ				
349 М. Захарко	2	$10,000		10
Округа ФІЛЯДЕЛЬФІЯ				
83 С. Гавриш	1	$1,000		14
116 С. Шилькевич	1	1,000		1
163 Т. Дуда	1	1,000		5
216 Б. Одежинський	1	1,000		
І. Одежинський	6	8,000		12
231 В. Пастушок	11	27,000	4АДД	47
237 М. Крика	2	2,000		10
239 В. Винницький	2	6,000		3
245 М. Мартиненко	1	2,000		4
269 Христина Фуга-Гербеги	1	1,000		7
347 Дарія Цапар	2	4,500		10
352 Я. Щербак	3	15,000		7
362 Ф. Петрик	1	2,000		4
375 П. Тарнавський	1	1,000		
І. Одежинський	3	4,000		15
383 Й. Хома	2	4,000		6
Разом	39	$79,500	4АДД	
Округа ПІТТСБУРҐ				
56 П. Когут	6	$6,000		6
96 Н. Драпала	2	4,000		7
120 Анна Рефт	2	2,000		5
161 А. Джула	5	8,500		14
276 С. [illegible]	1	3,000		1
296 П. [illegible]	1	1,000		1
338 [illegible]	1	3,000		3
Разом	18	$27,000		
Округа РОЧЕСТЕР				
316 В. Гавриляк	6	$6,000		30
Округа ШАМОКІН				
7 Гелен Словік	1	$1,000		3
333 Марція Боберська	1	1,000		3
Разом	2	$2,000		
Округа СИРАКЮЗИ-ЮТИКА				
484 В. Запаранюк	2	$3,000		3
Округа ТОРОНТО (Канада)				
407 В. Шаран	2	$6,000		21
432 Б. Зорич	4	4,000		9
Разом	6	$10,000		
Округа ТРОЙ				
13 П. Шевчук	2	$2,000		11
88 М. Васьків	1	1,000		
В. Квас	1	3,000		7
Разом	6	$6,000		
Округа ВІЛКС БЕРИ				
236 М. Скерпон	1	$1,000		2
Округа ВІННІПЕҐ (Захід Канади)				
498 А. Карпінський	1	$1,000		1
Округа ВУНСАКЕТ				
206 Д. Сарахман	1	$1,000		5
НЕОБ'ЄДНАНІ ВІДДІЛИ				
368 А. Маринюк	1	$5,000		7

ЗДОБУТКИ ОКРУГ У ЧЕРВНІ 1983 Р.

П.Ч.	Округа (осідок)	Кількість Відділів	Придбано чл. у червні	РАЗОМ У 1983 Р. членів	на суму	АДД
	Округи Пенсильванії					
1.	Філядельфія	40	39	181	$394,500	21
2.	Піттсбурґ	18	18	61	139,500	1
3.	Шамокин	20	2	59	167,000	7
4.	Алентавн	13	—	6	11,000	—
5.	Скрентон	6	—	4	5,000	—
6.	Вілкс Бери	9	1	9	12,000	—
	Разом	106	60	320	$729,000	29
	Округа Мериленду					
	Балтімор	9	1	13	$50,500	—
	Округи Ню Йорку					
1.	Ню Йорк	33	3	64	$127,500	1
2.	Сиракюзи-Ютика	14	2	17	36,000	1
3.	Рочестер	10	6	46	64,500	1
4.	Трой	7	6	26	38,000	1
5.	Боффало	8	2	19	33,000	—
	Разом	72	19	172	$299,000	4
	Округи Ню Джерзі					
1.	Нюарк	20	13	48	$118,000	3
2.	Джерзі Сити	11	5	46	144,000	5
3.	Перт Амбой	12	2	34	118,500	8
4.	Пассейк	5	2	10	65,500	—
	Разом	48	22	138	$511,000	16
	Округи Іллиной, Мишиґен і Огайо					
1.	Чікаго, Ілл.	33	7	81	$153,500	2
2.	Детройт, Миш.	20	5	55	149,500	5
3.	Клівленд, Огайо	21	4	27	122,00	—
4.	Янгставн, Огайо	9	—	9	19,000	—
	Разом	83	16	172	$444,000	7
	Округи Нової Англії					
1.	Ню Гейвен, Конн.	18	5	27	$41,500	—
2.	Бостон, Масс.	6	2	10	14,500	—
3.	Вунсакет, Р.Ай	6	1	9	23,000	1
	Разом	30	8	46	$79,000	1
	Округи Західніх Стейтів Америки					
1.	Центральна	6	—	2	$3,000	—
2.	Міннеаполіс, Мінн.	6	5	18	66,000	-
3.	Ст. Луїз, Мо.	5	—	—	—	—
	Разом	17	5	20	$69,000	—
	Необ'єднані Відділи в Америці	22	1	8	$29,000	1
	Округи Канади					
1.	Торонто, Онт.	23	6	41	$108,500	3
2.	Монтреаль, Квеб.	8	4	26	57,000	5
3.	Ніяґара, Онт.	9	5	34	112,000	1
4.	Захід Канади	18	1	2	4,000	—
	Разом	58	16	103	$281,500	9
	Загальна сума	445	148	998	$2,492,000	67

НАЙКРАЩІ ОРГАНІЗАТОРИ УНСОЮЗУ, ЯКІ ПО КІНЕЦЬ ЧЕРВНЯ 1983 Р. ПРИЄДНАЛИ 10 АБО БІЛЬШЕ ЧЛЕНІВ

П.Ч.	Організатор	Число Відділу	Здобув членів
1.	В. Пастушок	231	47
2.	В. Гавриляк	316	30
3.	В. Шаран	407	15
4.	А. Джула	161	14
5.	Я. Билень	17	12
6.	П.Тарнавський	375	12
7.	П. Шевчук	13	11
8.	І. Петрунцьо	78	11
9.	Р. Татарський	94	11
10.	Марія Гаравус	127	11
11.	Й. Чабан	242	11
12.	Маргарета Гентош	305	11
13.	Квітка Стецюк	25	10
14.	М. Крика	237	10
15.	Стека Федиу	292	10
16.	Дарія Цапар	347	10
17.	М. Захарко	349	10

НАЙКРАЩІ ВІДДІЛИ УНСОЮЗУ, ЯКІ ПО КІНЕЦЬ ЧЕРВНЯ 1983 Р. ПРИЄДНАЛИ 10 АБО БІЛЬШЕ ЧЛЕНІВ

П.Ч.	Число Відділу	Місцевість	Здобув членів
1.	231	Кемден, Н.Дж.	47
2.	316	Рочестер, Н.Й.	30
3.	407	Торонто, Онт.	21
4.	25	Джерзі Сиnі, Н.Дж.	16
5.	353	Ню Бронсвик, Н. Дж.	15
6.	375	Філядельфія, Па.	15
7.	83	Філядельфія, Па.	14
8.	161	Ембридж, Па.	14
9.	183	Детройт, Мич.	13
10.	17	Чікаго, Ілл.	12
11.	216	Філядельфія, Па.	12
12.	13	Вотервліт, Н. Й.	11
13.	78	Майнерсвилл, Па.	11
14.	94	Гамтрамк, Мич.	11
15.	127	Боффало, Н. Й.	11
16.	242	Фраквілл, Па.	11
17.	305	Магони Сиnі, Па.	11
18.	237	Честер, Па.	10
19.	292	Детройт, Мич.	10
20.	347	Міллвілл, Н.Дж.	10
21.	349	Менвілл, Н.Дж.	10

СТЕПАН ГАВРИШ
головний організатор

Група учасників студентської конференції в Мюнхені в січні цього року.

Нові меценати Фундації УВУ

Фундація УВУ в Америці повідомляє українську спільноту про нових меценатів української науки і про створення в їх імені Постійних Стипендійних Фондів (ПСФ). Нові меценати — це довголітні суспільно-громадські діячі і виховники української дітвори і молоді на еміґрації та згодом на поселеннях.

Св. п. Марія з Левицьких Малащук, визначна суспільно-громадська діячка, учителька і виховниця, народилася в 1914 році в Україні. Вона — засновниця і директорка Рідних шкіл в місті Торонто. За вклад і працю над вихованням української молоді, зокрема в рядах СУМ у Канаді, її нагороджено „ІІІ-ім ступенем виховниці СУМ", а за діяльність у системі Об'єднання жінок ЛВУ - ГУ ОЖ Т-во „Просвіта" в Буенос-Айресі нагородило св. п. М. Малащук званням Почесного члена. Св. п. Марія Малащук була активною в Об'єднанні українських педагогів Канади, в Суспільній службі і в АДУК, і членом головних управ цих організацій та директором Архіву-Музею визвольної боротьби ім. Степана Бандери при ОУВФ у Торонто.

Пам'ять його покійної дружини Марії д-р Роман Малащук, визначний громадський і політичний діяч, зложив досьогодні на нев'янучий вінок для Покійної на виховні і наукові цілі Фундації УВУ 6,360 долярів.

Фундація УВУ на передодні четвертої річниці передчасного відходу св. п. Марії Малащук у засвіти, з метою утривалити пам'ять про неї для майбутніх поколінь — створила Постійний Стипендійний Фонд (ПСФ) ім. Марії Малащук. Стипендією кожного року з ПСФ її імени для потребуючих студентів, провідних членів молодечих організацій чи учителів шкіл українознавства — гідно вшануємо цю заслужену і прикладну громадську діячку і педагога-виховника, людину, яка все своє життя, труд і вміння віддала на службу Батьківщині, на службу українській громаді.

Із відсотків цих заснованих постійних стипендійних фондів, згідно з бажанням фундаторів, буде призначатися щорічно по одній стипендії талановитим українським студентам у діяспорі на студії українїстики в Українському Вільному Університеті.

Пластун сеніор керівництва Яків Шеґрин, пластовий і громадський діяч, народився в Західній Україні в Жидачівському повіті. Середню освіту закінчив в українській гімназії в Інсбруку, Австрія. Перебуваючи в переселенчому таборі в місті Ляндек, він зорганізував у 1945 році курінь старших пластунів ім. Гетьмана Богдана Хмельницького, члени якого згодом дістали назву Хмельниченки. П'ять років був він курінним цього куреня. В 1950 році еміґрував Я. Шеґрин до ЗСА і поселився в місті Бостоні, де зорганізував пластову станицю, яку очолював упродовж 16 років. Найбільше часу присвятив пластовому новацтву і, між іншим, 19 разів був комендантом новацьких таборів на різних пластових оселях — у Бріджвотер, Соняшній Поляні, Бобрівці та Вовчій Тропі в Іст Четгем, Н.Й. Яків Шеґрин також активний на керівних постах інших громадських установ міста Бостону.

Пластун сеніор Я. Шеґрин пожертвував на Фундацію УВУ 10,000 долярів. Цей дар українця-патріота і виховника молоді на наукові і виховні цілі через Фундацію УВУ в першу чергу призначений на вишкіл провідного активу й учителів для української молоді, для якої сам меценат Я. Шеґрин присвятив десятки років своєї корисної праці, гідної подиву і пошани. Щоб утривалити його труд і вклад у виховання української пластової молоді і відзначити цей княжий дар для підготови і вишколу молодої зміни, Фундація УВУ створила Постійний Стипендійний Фонд (ПСФ) ім. пластуна сен. кер. Якова Шеґрина.

ГОЛОВНИЙ УРЯД УНС

ГОЛОВНИЙ ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ

Головний предсідник

JOHN O. FLIS
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302

Заст. головного предсідника

MYRON B. KUROPAS
107 Ilehamwood Drive
De Kalb, Ill. 60115

Гол. директор для Канади

Senator PAUL YUZYK
1839 Camborne Cresc.
Ottawa, Ontario
Canada K1H 7B6

Заст. головного предсідника

GLORIA PASCHEN
235 N. Aldine Avenue
Park Ridge, Ill. 60068

Головний секретар

WALTER Y. SOCHAN
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302

Головний касир

ULANA M. DIACHUK
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302

Головний організатор

STEFAN HAWRYSZ
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302

ГОЛОВНА КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ:

NESTOR OLESNYCKY
17 Garthwaite Ter.
Maplewood, N.J. 07040

ANATOLE DOROSHENKO
1664 Taurus
Cedarburg, Wisc. 53012

JOHN HEWRYK
327 McAdam Avenue
Winnipeg, Manitoba
Canada R2W 0B3

BOHDAN HNATIUK
535 Prescott Road
Merion Section, Pa. 19066

Very Rev. STEPHEN BILAK
10640 N.W. 2nd Avenue
Miami Shore, Fla. 33150

ГОЛОВНІ РАДНІ:

HELEN OLEK-SCOTT
7644 W. Rosedale Avenue
Chicago, Ill. 60631

TARAS SZMAGALA
10976 Tanager Trail
Brecksville, Ohio 44141

ANDREW JULA
15 Sands Avenue
Ambridge, Pa. 15003

JOHN ODEZYNSKY
3424 Division St.
Philadelphia, Pa. 19129

EUGENE IWANCIW
6138 N. 12th Street
Arlington, Va. 22205

WALTER HAWRYLAK
65 Simpson Road
Rochester, N.Y. 14617

WALTER KWAS
Soyuzivka, UNA Estate
Kerhonkson, N.Y. 12446

TEKLA MOROZ
345 36th Avenue
Lachine, Quebec
Canada H8T 2A5

ANDREW KEYBIDA
19 Rutgers Street
Maplewood, N.J. 07040

ANNA HARAS
1930 Greenleaf Street
Bethlehem, Pa. 18017

TARAS MAKSYMOWICH
1318 18th Street
Miami Beach, Fla. 33139

WASYL DIDIUK
142A Grenadier Road
Toronto, Ontario
Canada M6R 1R6

WILLIAM PASTUSZEK
9 So. Chester Road
Swarthmore, Pa. 19081

ROMAN TATARSKY
26786 Eureka
Warren, Mich. 48091

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР „СВОБОДИ":

ZENON SNYLYK
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302

ПОЧЕСНІ ЧЛЕНИ ГОЛОВНОГО УРЯДУ УНС:

MARIA CHUCHMAN
17 Austin Crescent
Toronto, Ontario
Canada

STEPHEN KUROPAS
3301 N. Newland
Chicago, Ill. 60634

JAROSLAW PADOCH
71 East 7th Street
New York, N.Y. 10003

GENEVIEVE ZEREBNIAK
1449 Redwood Avenue
Akron, Ohio 44301

ANNA CHOPEK
678 44th Street
Los Alamos, N.M. 87544

BOHDAN ZORYCH
18 Leland Avenue
Toronto, Ontario
Canada M8Z 2X5

WALTER ZAPARANIUK
1211 Downer Avenue
Utica, N.Y. 13502

MARY DUSHNYCK
2 Marine Avenue
Brooklyn, N.Y. 11209

JOSEPH LESAWYER
2643 Deer Path
Scotch Plains, N.J. 07076

РЕДАКТОР-ЕМЕРИТ:

ANTHONY DRAGAN
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302

Автори книжок і видавництва, які бажають, щоб про їхні книжкові видання були в щоденнику поміщені бібліографічні нотатки, вістки та огляди, повинні присилати разом з двома примірниками даного твору до редакції „Свободи" також адресу, де таку публікацію можна набути, та її ціну.

ГОЛОВНА УПРАВА ОБ'ЄДНАННЯ КОЛ. ВОЯКІВ УПА АМЕРИКИ І КАНАДИ

повідомляє всіх своїх членів та друзів по зброї, що

13-ий ЗАГАЛЬНИЙ ДЕЛЕҐАТСЬКИЙ З'ЇЗД

відбудеться в СУБОТУ І НЕДІЛЮ, 3-го і 4-го ВЕРЕСНЯ 1983 року на оселі Українського Братського Союзу „ВЕРХОВИНА" в Ґлен, Спей, Н. Й.

Зголошення та письмові привіти просимо слати на адресу:

Alexander Bilewicz
29 Clinton Terrace
Irvington, N. J. 07111
Tel. 201-372-7830

Влаштували голодівку в Баффало

Це було 6-го серпня ц.р., напередодні Українського Дня в Баффало, який щорічно влаштовує Відділ місцевого УККА. Голодівка тривала від години 9-ої ранку до 5-ої години по полудні в центрі міста на Лафаєт скве рі.

Слід пригадати, що 30 років тому, 31-го травня 1953 року, на тій самій чотирикутній площі Лафаєта, українська громада, чи не перша на поселеннях у вільному світі, підняла крайок заслони, яка дбайливо закривала перед вільними громадянами демократичного Заходу навмисне Москвою створений голод в Україні, у якому згинуло понад 7,000 000 людей.

Для контрасту: 30 років тому під час манїфестації цей міський центр був виповнений по береги багатолюдною українською громадою і цікавими американцями. Тодішня маніфестація мала біля двох десятків транспарантів з різними протимосковськими гаслами-написами. Промовляли тоді для присутніх на маніфестації проф. І. Вовчук і конгресмен Піллійон. Маніфестантам приграваала оркестра Осередку СУМА ім. Лесі Українки в Баффало.

А у тодішніх світових обставинах на далекому сході нашої плянети палало вогнище війни в Кореї з великим наміром комуністичної сваволі, яке заставило тогочасний байдужий Захід звернути увагу і приглянутись до справжнього обличчя й природи комуністичної системи.

Цьогорічне відзначення голокосту в Україні 1932-1933 років на Лафаєтській площі відбулось у відмінних світових обставинах.

Вільний світ, крім малих закликаючих голосів української діяспори, постійно чує тепер виразний голос з Білого Дому—заклик до пробудження, бо комунізм обманними хитрощами підліз вже на переметер „Табору". Цей заклик схронізувався із закликом св. апостола Павла, який в листах до римлян, розділ 13, параграф 11, кликав до пробудження. Цей відступ від теми заголовку, запрошує нас думати ще більше і дошукуватись поміж собою всього, що нас тільки єднає.

А тимчасом, цьогорічна голодівка молоді, небагатьох членів СУМА і Юного СУМА, при участі представництва Церкви і громадських організацій, не була багатолюдною, чи багаточисельною, хоч своїм характером піддавала таку можливість у програмовій точці молитовної відправи, яку точно в 12-ій годині по полудні відправили отці митрат д-р П.Івахів з помічником о. Андрієм і о. В. Вербицьким за душі поморених від голоду в 1932-1933 роках

До участи у молитовній відправі закликав раніше розповсюдженими листівками під церквами підготовчий комітет у складі: Оксана Луковська, Еміль Бандрівський, Оля Була-Цигинка, Нестор Процик, що вилонився на одному засіданні Управи О. СУМА ще на початку місяця липня ц.р. На тому засіданні накреслено плян, який здійснено як задумано.

В 9-ій годині ранку на площу Лафаєт прибули члени Ю СУМА в одностроях. На щоглі побіч американського прапора, що майорів вже на першій щоглі, піднесено український прапор, а відтак, на знак жалоби, спущено до половини щогли. Перед пам'ятником Лафаєта на підніжках поставлено символічну домовину з надписами англійською мовою по обидвох боках: „Deliberate Famine in Ukraine made by Moscow in 1932-1933",

„Moscow killed over 7,000, 000 of Ukrai nians".

На верху символичної домовини поставлено березовий хрест із тернистим вінком з причепленою чорною стрічкою жалоби. Перед тим символічним спорудженням Ганя Турик, вбрана у національний стрій, символізувала з дитям на руках Україну. Напроти неї юнак Степан Курляк, вбраний в стрій НКВД, з рушницею в руках символізував терор московської сваволі.

Поблизу хідника, при Мейн вулиці, поставлено велику таблицю, на якій були причеплені: афіша СКВУ про голод, документальна публікація про ЦУ УККА про голод 1933 року англійською мовою і спеціяльне видання УНС „Свободи" про голод і „Українського Тижневика" англійською мовою. На підмурівках пам'ятника наклеєно плякати англійською мовою: „1933 The year of the forced Famine in Ukraine", „Do not negotiate with murderer, put them on trial". В українській мові—„Москва, геть з України!" і рисунок, знамено совєтів—серп і молот та знамено гітлерівської Німеччини-гакенкройц. Між тими знаменами поставлено знаки рівняння.

Відтак семеро осіб з юнацтва зайняли сидячі місця на сходках пам'ятника Лафаєта, а решта з листівками в руках (приблизно 10,000, репродукція оригіналу в англійській мові, виданого заходами Централі УККА ще у квітні 1983 року в Ню Йорку) подалась на всі роздоріжжя, щоб розповсюджувати це.

Ця дія мала рєтаційний характер. В ній брали участь: Наталка Крупа, Юрій Крупа, Галя Турик, Наталка Середюк, Дарка Михаськів, Ігор Мороз, Христина Михаськів, Наталка Курляк, Михайло Пастух, Богдан Папіш, Василь Курляк, Андрій Крупа, Михайло Михальчук, Марійка Михальчук, Нестор Процик, Петро Цигинка, Еміль Бандрівський, Оля Була-Цигинка і Оксана Луковська.

Під час Панахиди дякували В. Макух, М. Проценко і Цьолко. З організаційними прапорами були В. Сметанюк, ООЧСУ, Анна Крупа, ОЖ ОЧСУ, Багдан Папіш і Андрій Крупа, СУМА і американський прапор.

Серед присутніх були особи, які очолюють, або є членами Управи в різних громадських установах: Даша Процик—місцевий Відділ УККА, О.Білоголовський—Патріярхальне Товариство; Б. Мороз—Відділ ООЧСУ, Т.Михаськів—Народна Поміч, хор „Бурлаків"—подружжя Цьолків; АДУК—М.Борачок; ОЖ ОЧСУ—Е.Луковська, Т-во Гуцулів ім. О. Довбуша в Баффало—В.Михайлюк; УПА—А.Кілко, політв'язнів-Е.Луковський; від управи міста—Річард Планавскі. Його представила Даша Процик, і він після молитовної відправи, нав'язуючи до голодомору в Україні, сказав кілька прихильних слів.

Під час голодівки Лафаєтну площу відвідали репортери від двох телевізійних станцій: на початку від каналу 7, а під час молитовної відправи—від каналу 4. Обидва репортери детально фільмували всі видання, розміщені на таблиці при хіднику та приклеяні плакати на підмурівках пам'ятника. Окремо вони перевели інтерв'ю з Д. Процик, котра прибула на площу імпрези ще перед дев'ятою годиною ранку, щоб послужити справі. Частина цих матеріялів була передана під час обідніх й вечерніх вістей на телебаченні.

Референтура преси і інформації О. СУМА

Відзначення Тижня поневолених націй у Гартфорді

Від часу проголошеного колишнім президентом Д. Айзенгавером Тижня поневолених націй гартфордська громада кожного року, при дружній співпраці поодиноких поневолених народів, врочисто відзначує цей день з відповідною програмою.

Робиться це у спосіб ротаційний, себто одного року відбувається це відзначення в одній національній громаді, при участі інших народних громад, а на другий рік і в іншій громаді.

Цього року відбувся Тиждень поневолених націй в українській громаді.

В неділю, 24-го липня, о год. 8-ій вранці в українській католицькій церкві була відслужена врочиста Служба Божа в наміренні поневолених народів, при численній участі представників 7-ох національних громад.

Відповідну проповідь українською мовою виголосив у церкві місцевий парох о. шамбелян Стефан Чомко і підкреслив особливе значення Тижня поневолених націй та поділився своїми спостереженнями з відзначення ТПН у Вашінґтоні, в якому взяли участь багато сенаторів, конгресменів та визначних американських та іншонаціональних політиків.

Після Богослуження в долішній церковній залі відбулося формальне відзначення Тижня поневолених націй при участі представників Білорусії, Естонії, Латвії Литви, Малярщини, Польщі, Чехо-Словаччини й України.

Відкрив це відзначення референт зовнішніх зв'язків при Відділі УККА Андрій Ґаленда. Промову англійською мовою виголосив о. шамб. С. Чомко. Він знову згадав цьорічні святкування у Вашінґтоні та про конечну потребу ширити цього роду відзначення, яке має і повинно мати загальнонаціональний характер.

Промову о. шамб. С.Чомка вислухала публіка з великою увагою.

Після того А. Ґаленда представив представників поодиноких національностей та запросив до слова охочих говорити.

Від української громади промовляла д-р Галина Дуда, яка у своїй короткій промові схарактеризувала українську проблему з перспективи минувшини, між іншим, згадала про нечуваний у світі голод в Україні в 1932-33 роках та попросила присутніх хвилиною мовчанки вшанувати жертви голодової облоги України.

Останнім промовцем був представник від польської громади Кащинський, який звернув увагу на надто малу групу представників національностей в Комітеті поневолених народів та про конечність доповнення цього Комітету молодими людьми.

Кирило Стеценко

(РАДІОПРОГРАМА В ЕДМОНТОНІ)

Серед кращих діячів української музичної культури початку XX-го сторіччя визначне місце займає постать видатного композитора Кирила Григоровича Стеценка.

Протягом усього свого творчого шляху Стеценко неухильно і послідовно дотримувався принципів народности і реалізму. У своїх кращих творах він був виразником вікових прагнень українського народу до свободи і до національного визволення. З ім'ям Кирила Стеценка пов'язані славні сторінки історії української культури. Його твори і музично-громадська діяльність великою мірою сприяли формуванню національної музики. Стеценко — кращий учень, і вірний послідовник великого основоположника національної музично-композиторської школи в Україні, першого українського клясика музики Миколи Лисенка.

Перші композиторські кроки Стеценка, що відразу дістали широке визнання, були зроблені ним ще за життя Миколи Лисенка. Багато творів Стеценка здобули велику популярність не тільки в Україні, але й за її межами. Популярність музики Стеценка пояснюється тим, що вона має міцну народну основу. Стеценко писав твори, головним чином, у тих жанрах, які здавна були пов'язані з масовою музичною самодіяльністю і масовим слухачем. Це — хорова музика, пісні-романси і музика для театру. — Стеценко був композитором-творцем, який глибоко знав народний уклад життя і добре володів гострим почуттям сучасности. Музична творчість композитора, немов чутливий барометр, відобразила все те, що хвилювало простих людей його часу. Музика Стеценка має яскраво національний характер, вона великою мірою наближається до народної пісні. Можна з певністю сказати, що твори Стеценка виросли з джерел народної музики, яку він прекрасно знав ще з дитинства і вважав основою своєї композиторської діяльности. Від української народної пісні Кирило Стеценко взяв багато звучань та інтонацій до своїх хорів, кантат, романсів. Від неї він запозичив також і виняткову наспівність та мелодійність своєї музичної мови. Стеценко — видатний мелодист. Мелодичне начало є провідним у всіх його творах, зерно змісту музики концентрується у нього насамперед у мелодії. Відповідно до характеру мистецького образу Стеценко користується багатьма типами інтонацій, джерело яких знаходить в різних видах народних пісень. Його музика надзвичайно дохідлива, легко сприймається, і як проміння сонця доходить до людського серця. Усі свої твори він зумів зігріти внутрішнім теплом і ніжним ліричним забарвленням.

Кирило Стеценко рано оформувався як талановитий майстер дириґентсько-хорової справи. Виступи хорів, якими диригував Стеценко у Києві та в інших містах України, завжди викликали палке захоплення і глибоку вдячність авдиторії.

Кирило Стеценко — народився 12-го травня 1882 року селі Квітки біля міста Корсунь на київщині. Початкову сільську школу, побирав у місцевого дяка, де крім навчання грамоти, він учився розбирати ноти. За ініціятивою матері Кирила віддали до малярської школи — Мурашка в Києві. Згодом був записаний до Софійської бурси. По закінченні бурси, вступив до духовної семінарії. Тут же диригує хором семінаристів. В цей же час Стеценко бере приватні лекції з гармонії у Тележинського та із співу у Петрушевського і робить перші спроби компонувати власну музику. В 1899 році Стеценко познайомився з Миколою Лисенком. Знайомство з Лисенком і його творами відіграло величезну ролю в житті Стеценка. Молодий український композитор усім своїм єством глибоко відчув, що музика Лисенка має могутню силу впливу на людей і саме через те, що коріння її — у народній творчості. Діяльність Лисенка стала для Стеценка великим прикладом, якого він намагався наслідувати протягом усього свого життя.

Творчість Стеценка є велика і різноманітна за жанром. До його кращих творів належать хорові композиції: „Бурлака", „Могила", в яких ще відчувалося наслідування Лисенка. До його пізніших творів належить: „Хмари", „Весонько-весно", кантати: „Шевченкові", „Єднаймося", „Рано вранці", „У неділеньку святую" та інші. Стеценко написав багато обробок народних пісень, колядок і щедрівок. Сольоспіви Стеценка в більшості написані на вірші Т. Шевченка, Л. Українки, В. Самійленка, О. Олеся та інших. До його кращих сольоспівів належить „Вечірня пісня" та „Плавай, плавай, лебедонько". Оперна спадщина Стеценка є цікавою сторінкою в історії української музики. До його кращих опер належать: „Подолянка", „Кармелюк", „Івасик Телесик", „Лисичка" та багато інших. Крім того, Стеценко написав багато музики для театру, для різних п'єс як „Ковбаса та чарка", „Бувальщина", „Богдан Хмелиницький", „Сватання на Гончарівці" та багато інших.

Кирило Стеценко увійшов в історію української культури як видатний композитор і музично-громадський діяч, педагог, музичний критик, хоровий дириґент. Помер Кирило Стеценко від тифу 1922 року в селі Веприк в Україні.

Сергій Єременко

Ділимося сумною вісткою, що дня 9-го серпня 1983 року, помер в Польщі

СЛ. П.

ЗБИШКО, МИРОН КАМІНСЬКИЙ

У 40-ий ДЕНЬ

17-го ВЕРЕСНЯ 1983 р., будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ БОГОСЛУЖЕННЯ

Дружина — ІРИНА
РОДИНА

ГОЛОВНА ПЛАСТОВА БУЛАВА

зі сумом повідомляє, що 15-го липня 1983 року відійшов на Вічну Ватру

пл. сен. кер. ПАВЛО КЛИМ

б. голова Крайової Пластової Старшини в Арґентині, довголітній співробітник Головної Пластової Булави.

ВШ Родині Покійного висловлюємо наше глибоке співчуття.

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що 6-го серпня 1983 р. відійшов у Вічність на 77-му році життя, наш Найдорожчий Муж і Брат

СВ. П.

СТЕФАН ВІТЕНЮК

член ОУН, довголітній член Управи 2-го Відділу ООЧСУ, президент і основник Клюбу „Диброва".

ПОХОРОН — відбувся у вівторок, 9-го серпня 1983 р., а тіло Покійного спочило на українському православному цвинтарі св. Андрія у С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:

дружина — АННА
брат — МИКОЛА ВІТЕНКО з дружиною ЕВГЕНІЄЮ
сестра — ОЛЬГА ВАСИНЧУК з мужем МИХАЙЛОМ
брат — ВОЛОДИМИР ВІТЕНКО з Родиною в Україні

ДОРОГІ ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ! ЯКЩО ВАШЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КІНЧАЄТЬСЯ ЗАВТРА, ТО ЗАБЕЗПЕЧІТЬСЯ ПОНОВНО СЬОГОДНІ. НЕ ЗАЛИШАЙТЕСЯ НІ ОДНОГО ДНЯ БЕЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, БО НЕЩАСТЯ ПРИХОДИТЬ НЕНАДІЙНО. ПАМ'ЯТАЙТЕ, НАЙКРАЩЕ Й НАЙДЕШЕВШЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ ВАС МАЄ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ!

Наукова конференція в 120-ліття народження Ольги Кобилянської

Щорічні наукові сесії в часі літнього семестру Українського Вільного Університету пожвавлюють активність згуртованого при УВУ грона професорів та студентів, учасників літніх семестрів і курсів.

В цьому році відбуто в Мюнхені заповіджену наукову конференцію для вшанування Ольги Кобилянської, відомої української письменниці, почесного доктора УВУ празького періоду, в 120-ліття народження нашої відомої суспільної діячки і просвітительки жіноцтва Буковини.

В конференції, яку дбайливо підготовила д-р Леся Кисілевська-Ткач, взяли участь дев'ять доповідачів та понад 70 учасників, в тому числі професори, студенти, а також і громадяни Мюнхену й околиць, зокрема чисельніше присутні були членки з місцевих жіночих товариств і організацій.

Конференцію відкрила д-р Л. Ткач, яка коротко насвітлила її підготову та подала короткий життєпис письменниці. Потім привітав прелегентів і учасників ректор УВУ проф. В. Янів, який особливо тепло підкреслив родинні пов'язання з УВУ — д-р Ткач і проф. І. Ратич-Мірчук, та д-р А. Г. Горбач, а також привітав проф. В. Лева з 80-літям. Зупиняючись на творчості О. Кобилянської, він вказав на філософічність її творчого підходу, на зв'язок з німецькою літературою, на збереження регіональної традиції Буковини, та висловив радість, що серед прелегентів є уродженці Буковини — д-р А.Г. Горбач та мгр М. Антохій.

Конференція була тематично поділена на три окремі сесії. Першою сесією керував проф. І. Качуровський (Мюнхен), поет і перекладач, член „Слова". В цій сесії доповідали: проф. В. Лев на тему „Емансипація у творах Ольги Кобилянської", в якій він насвітлив творче відображення стремлінь до рівноправности жіноцтва, що постійно пропагувала і наголошувала письменниця у своїх творах.

Д-р О. Вітошинська (Париж) насвітлила „Творчі взаємини Ольги Кобилянської з Лесею Українкою", розглянувши дружнє і творче взаємовідношення обидвох письменниць, що були визначними особистостями серед жіноцтва того часу.

У відсутності автора, д-р Ткач прочитала уривки з цікавої семінарійної праці „Родина в творчості Ольги Кобилянської", в якій особливо вдало насвітлене питання родинних відношень у творах письменниці.

Другою сесією, після короткої обідової перерви, керував проф. В. Лев, голова Делегатури УВУ в ЗСА. В цій сесії д-р О. Вітошинська прочитала, у відсутності авторки, доповідь д-ра Б. Єржабкової (Штутгарт) — „Ольга Кобилянська та чеські переклади і критика її творів". В доповіді авторка, чешка, насвітлила популяризацію творів письменниці в чеських перекладах та сприймання їхньої появи чеською критикою.

Потім д-р Л. Ткач прочитала другу частину уривків вже згаданої вище семінарійної праці, яка вдало доповнювала окремі аспекти цієї сесії.

Мгр М. Антохій виголосив свою доповідь „Ольга Кобилянська і Ф. Ніцше", в якій розглянув можливість впливу ідей Ніцше із тодішніх філософічних течій на творчість письменниці.

По доповіді розвинулася цікава дискусія, в якій дискутанти висловлювали сумніви щодо впливу скрайніх філософських течій, а радше літературних творів на творчість письменниці, а це тим більше, що ніцшеанізм і його настанова до жіноцтва не могли б ні в якому разі імпонувати поглядам письменниці, яка наголошувала питання емансипації жіноцтва.

Третя сесія була запланована для німецькомовних гостей. Керував нею проф. В. Янів, ректор УВУ, який привітав присутніх німецькою мовою, та коротко накреслив завдання цієї конференції.

Першу доповідь виголосила проф. І. Ратич-Мірчук, дочка колишнього ректора проф. І. Мірчука, яка своєю темою — „Дихотомія як структурна засада в Ольги Кобилянської „Малоросійських оповіданнях" — розглянула сюжетну побудову, творчу гармонійну пов'язаність (чи також і протиставність) на підставі трьох новель — „Битва", „Природа" і „Некультурна", що ввійшли в німецькомовному перекладі в це видання.

Доповідь прелегентки була на високому рівні, однак дехто з присутніх не мав вирозуміння до слів „Kleinrussische Erzählungen", що в тому часі було прийнятою назвою книжки, а бажав би мати цю назву заміненою сучасним словом „українські оповідання", хоча тут історичність оправдана.

Д-р А. Г. Горбач насвітлила в своїй доповіді „Ольга Кобилянська і Е. Марліт-Йон" можливий вплив знаної німецької письменниці, авторки жіночих романів і оповідань, на молоду Кобилянську, що згодом позначилося на її творчості, головно в підборі дієвих постатей — виховниць, учительок та в наголошуванні питань емансипації жіноцтва, про що Кобилянська згадує у своєму щоденнику. Це також підтверджувала прелегентка в приватній дискусії, головно з д-р О. Вітошинською, згадавши і про вплив іншої, англійської, подібної тематики через німецькі переклади.

Д-р В. Косик в доповіді „Елементи національного буття в творах Ольги Кобилянської" ширше з'ясував питання тодішнього національного виховання, тобто, почерез поширювання ідей самобутности і свідомости в творах письменниці, що мало вплив на тодішню молодь.

Конференція була проведена в дусі загальноприйнятого наукового досліду з всесторонним насвітленням данного часу й оточення письменниці, відомої пробудительки і патріотки Буковвини. Але, як то у нас буває, були також деякі нотки і чисто суб'єктивних поглядів, головно в дискусії, але це радше доповнювало цілість і давало краще розуміння діяльности і творчости письменниці.

На закінчення були висвітлені прозірки молодого журналіста Андрія Ткача, що творили монтаж гірських красвидів південних Карпат і з життя гуцулів, що колись були улюбленими місцями відпочинку письменниці і які вона старалась захищати від лихварського винищування лісів.

Після Конференції відбулася товариська зустріч всіх учасників, яку дбайливо підготовили пані з місцевого Відділу ОУЖ, під керівництвом голови Н. Васькович, — буфет і напитки, за що їм належиться щира подяка від керівництва і учасників Конференції.

Д-р Б. Кузь

„Душа сміється"

Дехто називає його націоналістом. Дехто каже, що він соціяліст. Інші кажуть, що він католик. Ще інші запевняють, що він православний. А дехто каже, що він атеїст. Більшість людей думають, що він давно помер.

Яків Майданик має тепер 90 років. Він приїхав до Канади в 1912 році, здавалося, на короткий час. Молодий мистець прагнув швидко доробитися й поїхати до Парижу продовжувати свої студії.

Сімдесят років пізніше ми бачимо Майданика, як він продає церковні речі в крамницях на вул. Мейн у Вінніпегу. Тимчасовість стала дійсністю на все життя. Майданик належить до першої еміграції, що приїхала до Канади в 1896-1914 роках і поселилася, в основному, на заході. Однак, його життєпис не є характеристично еміграційним. Майданик, карикатурист, маляр, гуморист, видавець, іконописець, учитель, створив героя-карикатуру Штіфа Табачнюка, який згодом став українсько-канадським народним героєм у першій половині цього століття. Постать Штіфа втілювала одночасно сатиру Арчі Банкера та Лорол і Гарді. Штіфовою емблемою стала дуля — символ рішучої зневаги. Всім подобався Штіф, але ніхто не хотів бути схожим на нього.

Фільм „Душа сміється" не тільки розповідає про життя Майданика та його Штіфа, а, заодно, являється своєрідним літописом про перших українських емігрантів „джеків", що працювали на залізниці, про початки сільських поселень, про важкі роки Першої світової війни з таборами для інтернованих, про посилений громадський розвиток у бурхливих двадцятих роках, що остаточно стали часткою Канади.

Продюсер фільму — відома вже в Канаді Галя Кучмій. Коментатор фільму — Іван Коликос. У фільмі інкорпоровано рідкісні архівні фільмові кадри та фотографії, оригінальна музика, що переносить вас у минуле, в часи мрій і сподівань, зруйнованих ілюзій та розчарувань, економічного росту та швидких змін.

Фільм „Душа сміється" — це не тільки віддання чести героїзмові та витривалості ранніх українських піонерів, але й складання належного признання тим, чий дух продовжує жити, чия душа сміялася.

Прем'єра цього фільму відбудеться в неділю, 21-го серпня, в часі Українського Дня Спадщини в Онтаріо Плейс.

Н.Н.

СКАНДАЛИ З КОНТРАКТАМИ Пентагону продовжуються далі. Тепер виявилося, що одна з компаній продавала пластикові ґудзики для військових однострої́в по 400 долярів за штуку. Інші компанії і звичайні магазини продають подібни ґудзики по 95 центів за штуку. Спеціяльна перевірочна урядова комісія викрила вже декілька випадків надуживання і спроневірювання грошей американських платників податків. Покищо не сказано ще всієї правди і американські громадяни щойно пізніше довідаються про неї із звіту згаданої комісії, де пішли великі суми грошей: до приватних кишень відповідальних за замовлення людей, чи на конта компаній, які несовісно використовували Пентагон тільки через недбальство відповідальних чинників.

Подорож до Вашінґтону

Штучно створений комуністичною Москвою Великий голод в Україні 50-ть років тому, що угробив понад 7 мільйонів українців, мусить гідно бути відзначений і розкритий перед американським суспільством і цілим світом в столиці ЗСА.

Крайовий Громадський Комітет своєю невтомною працею дає можливість кожному українцеві й громадянинові українського походження піднести голос протесту проти цього нечуваного вбивства своєю масовою участю в маніфестації, що відбудеться у неділю, 2-го жовтня ц.р., в Вашінґтоні.

Братство св. Андрія при православній Церкві-Пам'ятнику в Бавнд Бруку, Н. Дж., приготовляє автобуси для подорожі в цей день до Вашінґтону. Модерні автобуси зі всіма виґодами від'їдуть з площі Церкви-Пам'ятника в 6:30 год. ранку, а виїзд з Вашінґтону — 6:30 год. вечора.

Щоб заохотити українців до численої участи у маніфестації, Братство св. Андрія встановило мінімальний кошт подорожі: дорослі — 20 дол., діти до 12 років життя — 10 дол.

Зголошуватися можна, присилаючи чек чи грошовий переказ у повній сумі кошту подорожі на таку адресу: St. Andrew's Brotherhood, P. O. Box 375, S. Bound Brook, N. J. 08880

Зголошуватися треба до п'ятниці, 9-го вересня ц.р.

Готуймося всі до масової участи в жалобній маніфестації; подаймо доказ своєї сили й настирливости; доведім до відома світу про злочин Москви від імени 7 мільйонів наших братів і сестер, заморджованих у 1932-33 роках.

Управа Братства св. Андрія

Етнічний склад населення Канади

На основі статистичного звідомлення з перепису в 1981 році, населення Канади було 24,083,500. За етнічним поділом Канада є багатонаціональна країна. Громадянами британського походження подали себе 40,2 відсотка всього населення, тобто 9,674,245 осіб; канадці французького походження подали 26,7 відсотка, тобто 6,439,100 осіб; німецького походження подали 4,7 відсотка, 1,142,365 осіб; італійського походження подали 3,1 відсотка - 747,970 осіб; українського походження подали 2,2 відсотка, - 529,615 осіб. Тубільців, тобто давніх мешканців — індіян та інших, в Канаді є 431,380 осіб.

Перепис Канади вперше впровадив нову рубрику про мішані подружжя. На основі перепису 1981 року в Канаді 7,6 відсотка всього населення — це громадяни, які мають більше, ніж одне етнічне походження, а це 1,838,615 осіб. Ню Фаундланд найбільше зберігся етнічно англійським, бо 92 відсотка мешканців подали себе однокровними британцями. Провінція Квебек є більше ніж 80 відсотків однокровною французькою. Провінція Саскачеван — найбільш етнічно змішана, там лише 38 відсотків населення є британського походження. Етнічне британсько-французьке походження подали 430,255 осіб. Британського і іншонаціонального походження подали себе 859,800 осіб. Французького і інашонаціонального походження подали 124,940 осіб. Про мішані подружжя українців відомостей ще немає, але коли вони будуть подані, то треба сподіватися великого зросту.

Українці в Канаді живуть найбільше в степових провінціях та Онтаріо. Вбільшості українці живуть в таких провінціях:

Альберта	2,213,650	136,710
Онтаріо	8,534,265	1[illegible]3,995
Манітоба	1,013,705	[illegible]9,795
Саскачеван	956,440	76,815
Британська Колумбія	2,713,615	63,605
Квебек	6,369,065	14,640